

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri post. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S.A.
Milano

Krajevni spopadi v cirenaiškem Džebel

Brezuspešno obstreljevanje Bardije in Soluma — 12 sov-
ražnih letal sestreljenih — Bombe na Malto

Glavni stan Oboroženih sil je objavil 22.
decembra naslednje 568. vojno poročilo:

V cirenaiškem Džebel krajavi spopadi,
medtem ko se nadaljuje urejeno premika-
nje naših čet na novo črto. Sovražnik je
z živahnimi topniškimi ognjem obstreljeval
postojanke v Bardiji in brez uspeha napad-
el postojanke pri Sollumu. Neko predno
postojanko, ki jo je sovražnik najprej že
osvojil, smo kasneje zopet zavzeli.

Naša in zavezniška letala so brez pre-
stanka bombardirala sovražne zaloge in v
nizkem poletu s strojnimi obstreljevala
čete na pohodu in zbirališče mehaniziranih

sredstev. Sestreljenih je bilo v letalskih
spopadih 11 sovražnih letal, 10 so sestrelili
nemški lovci.

Sovražnik je z letali napadel Tripolis,
Bengazi in Barce, kjer je bilo ranjenih ne-
kaj ljudi in je bilo nekaj manjše škode.
Protiletalsko topništvo v Bengaziju je za-
delo neko letalo, ki je v plamenih strmo-
glavilo na tla.

Večji oddelki nemškega letalstva so
podnevi in ponoči z dobrim uspehom na-
padli ladje v pristanišču, pristaniške na-
prave in zaloge na otoku Malta.

Nemško vojno poročilo

Številni sovjetski napadi brezuspešni — Presledki v bor-
bah na afriških tleh — Hudo bombardiranje Malte

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. dec.
Vrhovno poveljstvo nemške vojske je ob-
javilo danes naslednje vojno poročilo:

Na osrednjem odseku vzhodne fronte so
se izjavili številni sovjetski napadi ob ži-
lavem odporu naših čet. Letalske sile so
podpirale vojsko v hudih bojih s sriliti-
napadi na poljske utrdbe, zbirajoče se
oklepne oddelke, kolone vozil in sovražne
železniške naprave.

Ob angleški južnovzhodni obali so bojna
letala v pretekli noči bombardirala prista-
niške naprave.

V severni Afriki ni bilo nikakršnih večjih
bojev. V letalskih spopadih je bilo sestre-
ljenih sedem angleških lovskih letal.

Skupine nemških letal so podnevi in po-
noči bombardirale s težkimi in najtežjimi
bombami ladje, pogojska sredstva in skla-

dišča streliva v luki La Valetti na otoku
Malta. Sestreljena so bila štiri sovražna
lovka letala, ne da bi bilo kakšne izgube na
nemški strani.

Osamljena angleška letala so brez uspe-
ha poskušala izvesti nekaj napadov na po-
ročje ob Rokavskem prelivu in v Nemškem
zalivu. Pri tem je sovražnik izgubil dva
bombnika.

Rumunsko odlikovanje finskega generala

Helsinki, 22. dec. s. Rumunski poslanik
na Finskem je izročil vrhovnemu poveljni-
ku finske vojske maršalu Mannerheimu vi-
soko rumunsko odlikovanje »Mihaela Mar-
lijevga«. Maršal Mannerheim je tretji tu-
jec, ki je prejel to visoko rumunsko odli-
kovanje.

Hitler neposredni poveljnik nemške vojske

Za nadaljevanje vojne na vzhodu bo takoj vse priprav-
ljeno — Pohvala maršala Brauchitscha

Berlin, 22. dec. s. Uradno poročajo, da je
Hitler z 19. decembra 1941 prevzel vr-
hovno poveljstvo nemške vojske.

Poročilo sledi kratak komentar nemške
poluradne agencije, v katerem se omenja
predvsem, da je Hitler prevzel vrhovno po-
veljstvo oboroženih sil 4. februarja 1938.
Tako se je odločil zaradi nevarnosti težkih
komplikacij, ki so se že tedaj kazale in so
sile k združitvi vseh sil naroda v eni ro-
ki za pripravo k učinkovitemu upiru u
pred sovražnikom, ki se je bolj kot v sve-
tovni vojni pripravljati na totalno vojno.
Odločitev je bila storjena tudi v polni za-
vesti, ki jo ima Adolf Hitler o svojem last-
nem visokem poslanstvu in globokem čutu
za odgovornost, zaradi katerega morata biti
šef države in poveljnik oboroženih sil nuj-
no ista oseba. Potek te vojne je čedalje
bolj potreboval, kako primarna je bila ta
odločitev in to je postalo še bolj očitno,
ko je vođa z Rusijo zavzela nepredvidene
razsežnosti. Obširnost operacijskih bojišč,
tesen splet operacij z vojnimi, političnimi
in gospodarskimi cilji, kakor tudi številno
stanje vojske glede na druge enice nem-
ških oboroženih sil, to je letalstva in mo-
narice, so privedle Hitlerja do tega, da iz-
javi svoj največji osebni vpliv na povelj-
stvo in na operacije vojske ter si obenem
rezervira, da podvzame vse najvažnejše od-
ločitve. V duhu istih kriterijev, zaradi ka-
terih je leta 1938 Hitler prevzel poveljstvo
oboroženih sil Nemčije, je 19. decembra
1941 prevzel vrhovno poveljstvo vojske ob
visoki cenitvi dela, ki ga je opravil feld-
maršal Brauchitsch.

Proglas vojski

Berlin, 22. dec. s. Ob priliki prevzema
vrhovnega poveljstva vojske je Hitler na-
slovil na vojske vojske in SS-oddelkov
slednji proglas:

Vojski vojske in SS oddelkov. Borba
za svobodo našega naroda, da se mu za-
gotovijo pogoji obstoja za bodoče in da se
odstrani možnost, da se na vsakih 20 ali
25 let pod vedno novimi, toda vedno isti-
mi razlogi židovsko-kapitalističnih intere-
sov ogražja z vojno, je na poti k svojem
višku. Nemčiji in Italiji ter drugim drža-
vam, ki so z nami doslej zvezane, je bila
dana sreča, imeti Japonsko kot novega
priatelja in tovariša v orožju. Z bliskovi-
tnim uničenjem ameriške mornarice v Pa-
cifiku ter angleških sil v Singapuru ter z
zasledbo številnih strateških točk Angležev
in Amerikanov v vzhodni Aziji, kar so vse
dosegle japonske oborožene sile, prehaja
sedanja vojna v novo, nam ugodno obdobje.
Zaradi tega se nahajamo tudi mi pred
odločitvami svetovne važnosti. Armade, ki
operirajo na vzhodni fronti, ki so dosegle
zmage, kakršnih svetovna zgodovina ne
beleži, v bojih z najboljšimi nevarnimi
med sovražniki, morajo sedaj zaradi nenadne
dozve zime priti iz faze gibanja v polje-
sko fronto. Vaša naloga je, da držite
in ohranite z enakim navdušenjem, kakor do-
sedaj, da prihodnje pomladi, kar ste z
vztrajnim junaštvom in z velikimi žrtva-
mi v bojih doslej zavzeli. Od nove

vzhodne fronte ne pričakujemo nič dru-
ga kot to, kar so storili pred 25 leti
nemški vojski v štirih zmahih vojne. Ste-
herni nemški vojak mora biti vzgled na-
šim zvestim zaveznikom.

V nadaljevanju svojega proglasa je Hit-
ler naglasil: Kakor preteklo zimo, tako
bodo tudi to zimo pripravljene nove edi-
nice, pred vsem pa bo izdelano novo in
boljše orožje. Obramba bojišča na zapu-
du je bila ojačena od Kirkenesa do špan-
ske meje. Težave v organizaciji na tem
bojišču, ki objema danes ves kontinent in
sega tja do severne Afrike, bo treba pre-
magati. Tudi v tem pogledu bomo uspeli.
Priprave za začetek nove spomladne
ofenzive do popolnega uničenja sovražni-
ka na vzhodu se morajo takoj začeti.
Prav tako je pred duri začetek drugih
odločilnih vojnih akcij. Te naloge nala-
gajo oboroženim silam in notranji fronti,
da dajo od sebe vse. Pripravljeni mora-
jo biti tako, da jih bo mogoče v celoti
uporabiti. Toda glavna izrazna sila borbe
so oborožene sile nemške vojske. Sprito
teh okolnosti sem kot vrhovni poveljnik
nemških oboroženih sil sklenil prevzeti
tudi neposredno poveljstvo vojske.

Vojski! Poznam vojno že iz štirih let
velike borbe v letih 1914-1918. Preživel
sem strahote skoraj vseh velikih bitk kot
navaden vojak. Dvakrat sem bil ranjen
in v nevarnosti, da ostanem celo slep. Ni
mi torej neznan, kar vas muči, stiska in
tlačil. Po štirih letih vojne pa tedaj nisem
dovolil niti za hip v zopetno vstajenje
svojega naroda in s fanatično voljo se mi
je kot navadnemu vojsaku posrečilo zdru-
žiti v en sam blok ves nemški narod ter
ga po 15 letih borbe osvoboditi vseh smr-
tnih obsodb.

Moji vojski! Razumeli boste potenta-
kem, da je moje srce povsem vaše, da mo-
ja volja in moje delo služita samo veliči-
ni mojega in vašega naroda in da moj
duh in moja odločitvena sila hočeta sa-
mo uničenje sovražnika, to se pravi, zma-
goviti zaključek te vojne. Kar morem sto-
riti za vas, moji vojski, za vojsko in za
ščitne oddelke, bo storjeno, kakor bo stor-
jeno vse, kar boste potrebovali in kar se
bo nanašalo na vaše poveljstvo. Jaz sam
pa vem, kaj boste vi mogli storiti in kaj
boste storili zame: Služili mi boste zve-
sto in poslušno do dokončne rešitve rajha
in s tem nemškega naroda. Bog ne bo od-
rekel zmage svojim hrabrim vojakom.

Vorošilov premeščen v Azijo?

Hsinking, 22. dec. d. Kakor doznava
nemški poročevalski urad, se širijo govorice,
da je bil maršal Vorošilov imenovan za
vrhovnega poveljnika sovjetskih armad
na Daljnem vzhodu. V krogih kvantunske
armade pripominjajo: Ako te govorice
odgovarjajo resnici, potem to znači, da je
bila Vorošilovu poverjena naloga reorga-
niziranja sovjetskih oboroženih sil na
Daljnem vzhodu.

VELIK JAPONSKI NAPAD NA FILIPINE

Na otoku Luzonu so se izkrcale nove japonske čete in se pričakujejo
odločilne japonske operacije

Tokio, 22. dec. (Domei) Japonski glavni
stan je objavil ob 15.10 v posebnem ko-
munikatu, da so se v zgodnjih jutranjih
urah močni oddelki japonskih čet ob pod-
pori japonskega vojnega brodovja izkra-
li na neki točki otoka Luzona. Po izkra-
nju so japonski oddelki takoj prešli v na-
pad ter sodelujejo z japonskimi četami,
ki že od prej napredujejo tako s severne
kakor tudi z južne strani.

Sanghaj 22. dec. d. Kakor se je zvedelo
iz glavnega stana ameriških oboroženih
sil v Manili, so v ponedeljek jutraj v
zalivu Lingayen zapadno od otoka Luzo-
na onazili veliko japonsko brodovje. Po
približnih cenitvah je v tem brodovju
približno 80 transportnih parnikov. V Ma-
nili sklepajo iz tega odkritja, da gre za
nov japonski izkrcavalni manever na Fi-
lipinih. Lingayen leži v srednjem delu
Luzona. Preko Lingayena vodi železniška
proga proti Manili in sicer do Lingayena
vzdolž obale, odkoder se obrne v notra-
njost otoka.

Poleg tega je bilo davi v Manili urad-
no objavljeno, da so v ponedeljek ob 8.
jutraj japonska letala vnovič napadla
ameriško letališče Nicholsfield. Razen tega
je japonsko letalstvo bombardiralo tudi
mesto Balor na vzhodni obali Luzona.

Tokio, 22. dec. (Domei) Japonsko letal-
stvo je ponovno silovito napadlo Manilo
in okolico. Napad je trajal 32 minut. Bom-
bardiranje je bilo v prvi vrsti osredoto-
čeno na vojaško važne objekte. Letališče
Nicholsfield je bilo hudo razdelano.

Buenos Aires, 22. dec. (Domei) Franco-
ska poročevalska agencija javlja iz Wa-
shingtona, da pomeni po mnenju ameri-
ških vojaških krogov intenzivno napada-
nje japonskega letalstva na ameriško opo-
rišče Kavite ter na druge strateško važ-
ne ameriške postojanke pričetek odločil-
nih japonskih operacij na Filipinih. Isto
poročilo pravi, da se lahko iz kratkih
ameriških komunikacij, ki ne podajajo
nobenih podrobnosti o poteku japonske
ofenzive na Filipinih, posebno na na otoku
Mindanau, sklepa, da v Washingtonu
nimajo več zanesljivih komunikacij s Fi-
lipinskimi očetjem ter da se zveze stalno
prekinjajo.

Buenos Aires, 22. dec. s. Kakor se do-
znava, je poveljnik Manile general Dou-
glas odredil smrtno kazen za vse, ki bi
zagrešili ropanje, ki se že opaža v fili-
pinskem glavnem mestu. Doslej je bilo
aretiranih že 14 ljudi zaradi tega zločina.

Pekol Japoncev

Tokio, 22. dec. (Domei) Japonsko zuma-
nje ministrstvo je prejelo informacije, da
je bilo na otoku Mindanau v Filipinski
skupini poklanjih večje število Japoncev.
40 Joaponcev je bilo pri tem pokolju ra-
njenih.

Angleški umik

Sanghaj, 22. dec. d. Glavni stan britan-
skih sil na Daljnem vzhodu je davi
objavil, da so se britanske čete morale
v severovzhodnem delu Malajskega po-
lotoka ponovno umakniti. Britanski od-
delki so se umaknili s področja pri Kua-
la Krai v južni smeri. Mesto Kuala Krai
ob glavni železniški progi proti Singapu-
ru so japonske čete že zasedle. Britansko
vrhovno poveljstvo utemljuje ta novi
umik z izgubo britanskih letališč v sever-
nem delu Kelantan ter s težavami, s ka-
terimi se mora boriti oskrba britanskih
čet. Iz dejstva, da je v službenem britan-
skem komunikatu izrecno rečeno, da je
bil pretežni del čet, materiala in orožja
rešen, se lahko sklepa, da ta britanski
umik ni bil izvršen brez velikih žrtev za
Angleže.

Tokio, 22. dec. s. Kakor poroča »Tokio
Asahi Šimbun«, so japonske čete popolno-
ma zasedle pokrajino Wellesley.

Saigon, 22. dec. (Domei) Kakor se je
zvedelo iz Singapura, je vrhovno povelj-
ništvo britanskih sil na Daljnem vzhodu
v posebnem komunikatu objavilo, da je
japonsko letalstvo prvič od izbruha sov-
ražnosti bombardiralo mesto Kuala Lum-
pur na Malajskem polotoku. V istem ko-
munikatu javlja britansko poveljstvo, da
je bila potopljena oborožena trgovska
ladja, pri čemer je izgubilo življenje 40
malajskih mornarjev in 4 evropski čast-
niki, dočim se je rešilo le 6 mož posadke.

Lizbona, 22. dec. s. Informacije iz Lon-
dona o japonskem napredovanju na Ma-
lajskem polotoku ugotavljajo, da imajo
Japonci premoč na kopnem in v zraku in
da prodirajo s tanki. Angleži priznavajo,
da gre za borbo za obstoj Singapura.
Prav tako se doznava iz Londona, da se
posadka v Hongkongu v mestu še vedno
bori z Japonci. V pristanišču je ogenj
zajel ladjedelnice in vse tvornice.

Angleško utrjevanje v Birmiji

Tokio, 22. dec. (Domei) Dopisnik lista
»Jomiuri« javlja iz Bangkoka, da Angleži
z vso naglico utrjujejo svoje postojanke
in obrambne črte ob birmanski meji. Dve
diviziji indijskih čet sta dospeli za ojače-
nje posadk v vzhodni Birmiji. Z vso naglico
se izpopolnjujeta letališči v Rangunu in
Toungu. Čete, ki so bile pozvane iz se-
vernozapadne Indije, so se 9. decembra
pričele pomikati proti birmanski meji.
Dopisnik navedenega lista je tudi zvedel,
da je bilo ob izbruhu vojne na Daljnem
vzhodu na letališču v Rangunu samo dvo-
je težkih britanskih bombnikov ter 12

srednjevelikih letal, dočim je bilo na le-
tališču Toungu, ki je 200 km severno od
Ranguna, tedaj samo troje težkih britan-
skih bombnikov.

Tokio, 22. dec. (Domei) List »Niči-Niči«
javlja iz Bangkoka, da so se po informa-
cijah iz Ranguna britanske oblasti odlo-
čile, da prenesejo oporišče britanskih vo-
jaških operacij iz Singapura v Rangun ter
se za vsak primer izognejo nevarnosti, ki
grozi od silno močnega japonskega pritiska
v severnem delu Malaje. Ta odločitev
je bila sprejeta na posebni konferen-
ci britanskega generalnega štaba in se je
večina britanskih častnikov izjavila za
premostitev. Na tej konferenci je bilo tudi
ugotovljeno, da britanske oborožene sile
pred enim mesecem ne bodo mogle orga-
nizirati učinkovitega odpora proti japo-
nskemu prodiranju, ako ostanejo sedanja
obrambna sredstva neizpremenjena. List
poroča nadalje, da Angleži z vso naglico
ojačujejo obrambo Ranguna s četami, ki
prihajajo iz Indije. Po informacijah lista
»Niči Niči«, je 19. decembra dospelo v
Rangun 18 velikih transportnih parnikov
z britanskimi četami.

Prepoved nočne plovbe v singapurskem zalivu

Sanghaj, 22. dec. d. Britanske vojaške
oblasti v Singapuru so snci objavile sva-
rilo vsem angleškim in ameriškim pa-
roboarskim podjetjem, da v bodoče ne sme-
jo več v nočnih urah obratovati s svojim
ladjami v singapurski luki. Od mraka pa
do zore je sleherni kretanje nevojaških la-
dij v singapurski luki in v njeni bližini
prepovedano. Svarilo vojaških oblasti opo-
zarja izrecno, da bo angleško topništvo v

bodoče streljalo na vse ladje, ki bi se v
nočnih urah skušale približati singapurski
obali

Angleška letala bombardirala siamske kraje

Tokio, 22. dec. (Domei) Iz Bangkoka
javljajo, da je britansko letalstvo včeraj
jutraj iz zelo velike višine bombardiralo
kraja Pitianulog in Prahualekruo v Siamu.
Poročilo veli, da napad ni povzročil
nobene škode

Letalski alarmi v Birmiji

Sanghaj, 22. dec. s. Po vesteh, ki so pri-
šle sem iz Ranguna, so bili včeraj v pre-
stolnici Birmije in v nekaterih drugih me-
stih te pokrajine letalski alarmi zaradi
pojave letal neznane narodnosti. Vlada v
Birmiji je odredila vse potrebno za pove-
čano nadzorstvo. V državi je bil uveden
poletni čas, da bi se prihranila gorivo in
električna energija. Niso še potrjene vesti
o prihodu čet iz Cungkinga, ki naj bi
okrepile obrambo Birmije in začele ofenzi-
vo proti Tajui. Iz Taia je prišlo v Bir-
mo 30 ameriških in 19 angleških misijon-
arjev, ki so pribežali preko meje in pu-
stili vse svoje stvari v svojih dosedanjih
bivališčih.

Umik tudi na severu

Sanghaj, 22. dec. s. Iz angleškega vi-
ra se je izvedelo, da so se v severozapadnem
delu Malajskega polotoka britanske čete
umaknile z bolj na severu ležečega ozem-
lja pri Kuala Kraji. Ni podrobnje rečeno,
do kod so se angleške čete umaknile. Kraj
Kuala Kra lež ob glavni železniški progi,
kakih 80 milj od Kota Bahruja. Kakor pri-
znava Angleži, je bil ta umik potreben
zaradi izgube letališča pri Kelantanu. Vsa
operacije umika so bile izvršene ponoči.

Vojni plen v Penangu

Stockholm, 22. dec. s. Po angleških ve-
steh iz Singapura so Japonci ob zasedbi
Penanga zaplenili velike množice živin in
vojnih potrebščin. Posebno mnogo je bilo
riža in kondenziranega mleka.

Petrolejski vrelec na Borneu v japonski posesti

Sanghaj, 22. dec. d. Po brezličnih vesteh
z Bornea so se japonski oddelki, izkrcani
na severni obali tega otoka, polastili tam-
kajšnjega bogatega petrolejskega ozemlja.
Vsi petrolejski vrelec so ostali neposkodo-
vani, ker se je malajsko delavstvo uprlo,
da bi jih po nalogu Angležev porušilo. Ma-
lajci so bili na tem petrolejskem ozemlju
vpreženi v pravočasno prisilno delo in so
razveselili japonske okupacije. Z njihove
strani ni bilo nobenega odpora proti na-
predovanju japonskih čet in delavstvo ka-
kor prej opravlja svoje delo.

Japonska zbirka za vojne stroške

Tokio, 22. dec. s. Vojni sklad, v katerega
državljeni stalno darujejo razpoložljivi
denar, je do včeraj dosegel vsoto 32 mili-
jonov jenov.

Hongkong v japonski oblasti

Padec hongkonške trdnjave se pričakuje vsak hip — Ja-
ponci so zavrli prodiranje, da ne povzročijo prebivalstvu
prevelike škode

Tokio, 22. dec. (Domei.) Na merodaj-
nem japonskem mestu ugotavljajo, da je
Hongkong danes praktično že v japonski
posesti in da se s tem ruši poslednja trdn-
java britanskega imperializma na Kitaj-
skem. Poslednji britanski odpor v Hong-
kongu se lomi v nekakšni poulični gverilski
vojni. Japonci so v posesti vseh važnejših
komunikacijskih zvez in strateško važnih
postojank, ki so docela pod japonsko kon-
trollo. Bitka za Hongkong, katere rezultat
je s tem gotov, je zgodovinsko važen dogo-
dek, s katerim se končuje stoletna eks-
ploatacija kitajskih gospodarskih virov in
kitajskega prebivalstva, ki se je opiralo na
to trdno zgrajeno britansko sprednjo po-
stojanko. Prisiljeni umik britanskih čet s
postojank, ki so le še 500 milj od britan-
skega pomorskega oporišča Singapura, je
drugo dejstvo, ki napravlja položaj za An-
gleže še bolj kritičen. Položaj Singapura
je postal že tako kotljiv, da Angleži raču-
najo z možnostjo preložitve svojega opera-
cijskega oporišča iz tega Gibraltarja Dalj-
nega vzhoda v Rangun. Docela brezupen
je položaj Hongkonga posebno zaradi tega,
ker hongkonška obramba ne more dobiti
od nikoder ojačenj. Niti ameriško pacifiško
brodovje niti angleška vojna mornarica na
Daljnem vzhodu ne moreta Hongkongu nu-
diti pomoči, ker je vodovje okrog te bri-
tanske kronске kolonije blokirano na širi-
ni 900 kvadratnih milj od japonske vojne
mornarice.

V japonskih vojaških krogih pripominja-
jo k položaju Hongkonga, da se utegne po-
polno zavojevanje te britanske kronске
kolonije nekoliko zavleči zaradi želje vod-
stva japonskih oboroženih sil, preprečiti
nepotrebno uničenje mesta in štrve med
kitajskim civilnim prebivalstvom. Od izkra-
nja prvih japonskih oddelkov na Hong-
kongu ponoči 12. decembra, ko so Japonci
z naglico osvojili polovico otoka, se napre-

dovanje japonskih čet v preostale dele na-
daljuje v počasnem tempu, skrbno pazé,
da bi bila povzročena prebivalstvu čim
manjša škoda.

Tokio, 22. dec. s. Japonski listi še nadalje
posvečajo svojo pozornost zasedbi Hong-
konga in poslednji fazi srditega odpora
posadke na otoku, ki se je zaman skušala
uprati zmagovitemu japonskemu prodira-
nju in obkroževanju angleške trdnjave.
Listi objavljajo podrobna poročila svojih
posebnih poročevalcev, kajti občinstvo za-
sleduje z največjo pozornostjo posamezne
razvoje bitke za tako znan angleški Gib-
raltar v vzhodni Aziji. Posebni poročevalci
letala »Niči-Niči« poročajo, da so japonska
letala uničila britansko topničarko in po-
topila dve drugi sovražni topničarki, ki sta
se skušali rešiti japonskega obstreljevanja
v zalivu Šuminsui. Več japonskih vojnih
ladij je dopolnilo obkolitev trdnjave, katere
padec se pričakuje vsak hip. Domneva se,
da britanske vojne ladje v zalivu Hongkon-
ga, ki jih je kakih 100, ne bodo mogle pre-
biti obroča ter bodo zajete ali pa se bodo
mogle same potopiti.

Tojo v avdienci pri mikadu

Tokio, 22. dec. (Domei) Mikado je da-
nes sprejel v avdienci predsednika vlade
Toja, ki je cesarju poročal o političnem
položaju.

Čiščenje na Japonskem

Tokio, 22. dec. s. Od izbruha vojne da-
lje se na Japonskem nadaljuje odstranje-
vanje slehnega angleškega vpliva. Tako
kinematografi ne predvajajo več ame-
riških filmov in angleški jezik ne bo več
imel prevladujočega položaja pri učenju
tujih jezikov v šolah. Tokijska policija je
nadalje povabila vse lastnike lokalov z
imeni kakor Florida, London, New York
in sllično, naj jih zamenjajo z japonskimi.

Po skrbno pripravljenih načrtih vrhovnega poveljništva Nova razvrstitev nemških čet na vzhodu ni nikjer preko- račila v naprej določene prezimovalne črte

Berlin, 22. dec. u. Spricho lažne sovražne propagande o položaju na vzhodnem bojišču smatrajo v tukajšnjih vojaških krogih za umestno, da še enkrat ugotovijo dejanski stan z naslednjimi glavnimi pojasnili:

1. Vzdrž vseh vzhodnega bojišča se boja črta izravna točno po načrtih nemškega vrhovnega poveljništva.
2. Ta poprava bojne črte je naravna posledica prehoda iz ofenzivnih operacij v tako zvano pozicijsko vojno.
3. Pozicijska vojna je spet le naravna posledica spremenjenih vremenskih prilik, nastalih s popolno rusko zimo.
4. Boljševiki zasedajo sedaj samo ona področja, ki so jih izpraznile nemške čete pri svojem popolnem rednem umiku na tako zvano prezimovalno črto.
5. Kjer je bila ta prezimovalna črta že dosežena, so se morale sovražne sile ustaviti in so propadli doslej vsi poskusi, da bi jo prebili.
6. Hitlerjev prestiž in prestiž njegovih vojakov je tolikšen, da vrhovno poveljstvo lahko po milji volji sprejme kakršnekoli sklep v trdnem prepričanju, da bo naletelo na popolno razumevanje vseh nemškega naroda, ki prav dobro ve, da sleherna odločitev ustvarja samo pogoje za nove odlične uspehe.
7. Nemški narod v n. pr., da bo tako zvano prezimovalna črta ne le omogočila zmogovitve krajevne akcije tudi pozimi, marveč da bo razen tega postala izhodišče za napad, ki bo, kakor je Hitler dejal v svojem zadnjem govoru, ob pričetku pol leta prizadejal smrtni udarec boljševiki Rusiji.
8. Končno iščejo boljševiki samo prestižne uspehe in ker se z dejanskimi ne morejo popasati, si jih izmišljujejo v upanju, da bodo tako prešli od Angležev in

Američanov primerno plačilo, če že ne takoj, pa vsaj v prihodnji pomladi, ko se bo Sovjetska zveza verjetno znašla med dvema ognjema.

Ni pa treba še posebej opozarjati na lažnivo trditve, ki jih postavlja šef boljševiške informacijske službe Lovozov in ki jim takoj nasedejo angleške in ameriške agencije. Tako n. pr. ni res, da bi bila oprema nemških vojakov površna. Nasprotno, ta oprema je v vsakem pogledu popolna. V ostalem je bilo v zadnjih tednih poskrbljeno, da bodo borci dobili nekaj dopolnilnih oblačil, kakor toplih čevljev, rokavic in skratka vse, kar je potrebno za življenje na odprtem v sibirskem mrazu.

»Dienst aus Deutschland« opozarja, da se je izvršila poprava vzhodne bojne črte šele potem, ko so bili v zaledju že pripravljeni prezimovalni stani. Gradnja prezimovališč pa je bila to pot za nemško vrhovno poveljstvo mnogo težja kakor kdaj prej. V mnogih primerih namreč ni bilo mogoče poslužiti se v ta namen poslopov po mestih in vaseh, ker so jih boljševiki v veliki meri razjedali. Kjer so se stali po koncu vsaj deloma uporabne hiše, jih je bilo treba na kak način popraviti in preurediti. Obrtniki vseh vrst, posebni oddelki vojske in delavci Todtove organizacije so delali neprestano več mesecev. Kjer ni bilo hiš, pa je bilo treba zgraditi posebne stane, pri čemer se je bilo mogoče poslužiti domačega gradiva, zlasti lesa, ki ga je dovolj v teh bogatih gozdovih.

Iz vsega tega sledi, da je nemško vrhovno poveljstvo o pravem času poskrbelo za prezimovanje borečih se čet. Očitno je, da je bilo to prezimovanje že predvideno in pripravljeno na osnovi skrajšane bojne črte.

Vojaška zveza Japonske s Siamom Pogodba je bila sklenjena za 10 let

Tokio, 22. dec. s. Na posebni konferenci tiska v Gajmšu je bila naznanjena sklenitev zavezniškega pakta med Tajsko in Japonsko. Besedilo pakta je tole:

1. Sklenjena je bila zveza med Japonsko in Tajsko na osnovi medsebojnega spoštovanja neodvisnosti in suverenosti.
 2. V primeru konflikta Japonske ali Tajske z eno ali več silami moreta Japonska in Tajska takoj stopiti na stran zavezništva in mu pomagati v vsem in z vsemi sredstvi tako politično, kot gospodarsko in vojaško.
 3. Podrobnosti glede izvajanja člena 2. bodo določeni s skupnim sporazumom med pristojnimi japonsko-tajskimi oblastmi.
 4. Japonska in Tajska se obvezujeta, da v primeru skupne vojne ne bosta sklenili premirja ali miru brez polnega medsebojnega sporazuma.
 5. Ta pakt stopi v veljavo z dnem podpisa. V veljavi ostane 10 let in podpisnici se bosta med seboj posvetovali glede obnove, če bo to potrebno, pred potekom pogodbe.
- Tokio, 22. dec. s. Listi objavljajo pod velikimi naslovi besedilo zavezniške pogodbe s Tajem. Pri tem zlasti poudarjajo, da si sedaj obe državi tudi z orožjem stojita ob strani. V uvodnih hvalilnih listih izražajo predsednika tajske vlade, ki se ni pomisljal skleniti z Japonsko zavezniško pogodbo.
- List Kokumin poudarja, da je glavni namen nove pogodbe popolna izločitev angleškega in ameriškega vpliva iz vzhodne Azije. List »Asahi« pa piše, da je nova pogodba posledica tajskega spoznanja o pravem

bistvu sedanje vojne, ko jo vodi Japonska. »Japan Times Advertiser« pripominja, da izraža zavezništvo med Japonsko in Tajem neporočno odločitev obeh podpisnikov, da izkoreninita vse elemente, ki se upirajo vzpostavitvi novega reda, in da ustvarita sistem, ki naj zagotovi blagostanje vzhodni Aziji in ki naj bo pogoj za vzpostavitev miru na svetu. List opozarja tudi na izjavi, ki sta jih dala japonski zunanji minister Togo in predsednik tajske vlade, ki je še posebej poudaril, da značaj sedanje vojne ne dopušča nobenemu narodu, da bi ostal nevtralen ali da bi zupiral očji pred stvarnostjo. Japonska, zaključuje list, ima danes na jugu lojalnega zavezništva.

Diplomatski uspeh Japonske

Berlin, 22. dec. s. Völkischer Beobachter« piše, da so izredno dobri odnosi med Japonsko in Tajem že v juniju leta 1940 dovedli do sklenitve prijateljske pogodbe. Angleži in Američani so ponovno poskusili motiti te miroljubne odnose z vsakim sredstvom, toda spricho odločnega in pogumnega zadržanja sedanjega predsednika tajske vlade, so vsi ti zločinski naklepi Angležev in Američanov propadli. Danes je Japonska po velikih vojaških zmagah, ki jih je že dosegla v teh nekaj dneh vojne v vzhodni Aziji, dosegla nov uspeh tudi na politično-diplomatskem področju s sklenitvijo tega krepkega zavezništva, ki jamči za 10 let mir na zelo važnem področju, ki spada pod njen vpliv.

Visoki komisar za francosko posest na Pacifiku

Vichy, 22. dec. (Domei). Generalni guverner Francoske Indokine viceadmira Decoux je bil imenovan za francoskega visokega komisarja na Pacifiku. Imenovanje je bilo izvršeno s posebnim vladnim odlokom, ki sta ga podpisala podpredsednik francoske vlade in zunanji minister Francois Darlan ter minister za kolonije Platon. S tem odlokom je bila Francoska Indokina skupaj z Novo Kaledonijo in drugimi francoskimi ozemliji in posestmi v Oceaniji, Indiji in Hebridskem otočju postavljena pod kontrolo novo imenovanega visokega komisarja.

Kaznovani trgovci

Ljubljana, 22. decembra. Tržni organi Kr. Kvesture so v preteklih dnevih pri nadzorovanju trga dognali, da naslednji trgovci niso imeli vidno izpostavljenih cenikov: Vesel Josip, manufaktura, Prešernova 24, Rihter Evgenija, galanterija, Miklošičeva 13, Škraba Elizabeta, špecerija, Bežigrad 19, Gobec Peter, špecerija, Smartinska 15, Arnič Ivana, prodajalca, Dobra 72, Radovan Rudolf, tapetnik, Mestni trg 13, Ivanov Erika, papirnica, Sv. Petra 52, Kunovar Ivan, špecerija, Solski dvorec, Remec Debeljak Vera, papirnica, Poljanska 13. Omenjenim trgovcem je bila naložena globa.

Razen teh so bili ovadeni sodni oblasti zaradi navijanja cen naslednji: Kunovar Ivan, špecerija, Solski dvorec, Gobec Peter, špecerija, Smartinska 15, Vesel Josip, manufaktura, Prešernova 24, Putrih Anton, živila, Dolenjska 6, Miklič Franc, hotelir, Soška ulica, Lindič Jožef, trgovska agentura, Dalmatinova 2, Marolt Marija, zelenjava, Kleče 12, Bučar Uršula, zelenjava, Stranska pot 9, Gorovec Matej, trgovec, Kolodvorska 10, Zupančič Antonija, zelenjava, Zavogel 4, Masten Mara, gostilna, Tyrševa 6, Rebolj Bogdan, trgovec, Vodnikova 120, Ulčar Marija, zelenjava, Metelkova 19, Škerl Katarina, živila, Kleče 6.

Z globo je bila kaznovana gostilničarka Čad Agica, Pot na Rožnik 1, ker je postregla z mesom na brezmesni dan.

Razen ovadbe na sodišče je Visoki komisar odredil zaporo poslovnih lokalah Cadovi Agici, Masslovi Mariji in Rusovi Angeli za dobo 10 dni, Veselu Josipu in Gorovcu Mateju pa za 15 dni. Kljub temu morajo obrtniki izplačevati mezdo svojim nameščencem.

Gospodarstvo

Nadaljnja navodila za racionirano prodajo oblačilnih predmetov in obutve

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je z okrožnico z dne 16. decembra izdal nadaljnja pojasnila k navodilom za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve. Ta navodila navajajo naslednje:

Obrazci za poslovanje producentov in grosistov

Stanovske organizacije so prejele obrazce prodajne prijave in nakupne prijave, ki nadomestujeta kupoprodajno pogodbo ter izročilne in prejemne prijave.

Prodajno prijavo (obrazec 7) morajo napraviti vsi producenti in grosisti, ki prejmejo naročila za blago, racionirano po tabeli A (tabele o točkah), ki je priključena navodilom za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve (Službeni list z dne 8. novembra).

Nakupno prijavo (obrazec 8) morajo izpolniti vsi grosisti in izdelovalci konfekcije, ki ne prodajajo neposredno občinstvu. Pri vsakem nakupu racioniranega blaga po omenjeni tabeli A, bodisi pri producentu ali pri grosistu, je treba izpolniti tiskovino za nakupno prijavo. Original te tiskovine in kontrolna kopija (v zelenem tisku) se pošljeta priporočeno Zbornici za TI, tretja kopija pa ostane prijavitelju.

Izročilna prijava (obrazec 9) predstavlja sporočilo o izročitvi odnosno odposiljanju blaga. To sporočilo napišejo vsi producenti in grosisti, ki so blago, racionirano po tabeli A, izročili bodisi drugim grosistom ali pa izdelovalcem konfekcije, ki ne prodajajo neposredno občinstvu. Original (v modrem tisku) in druga kopija (v rjavem tisku) se morata poslati priporočeno Zbornici za TI, in sicer v 24 urah po izročitvi odnosno odposiljanju. Tretja kopija (modri tisk) ostane prijavitelju. Na tem obrazcu mora biti označena tekoča številka, kakršna izhaja iz prodajne prijave, na katero se nanaša.

Prejemna prijava (obrazec 10) predstavlja sporočilo o prejemu blaga, ki ga izpolnijo grosisti in izdelovalci konfekcije, ki ne prodajajo neposredno občinstvu, čim se prejeli blago, racionirano po tabeli A, in sicer na podlagi naročil pri producentih ali grosistih. Original te tiskovine (rjavi tisk) in druga kopija (vijoličasti tisk) se morata v 24 urah po prejemu blaga poslati Zbornici za TI. Tretja kopija (rjavi tisk) ostane producentu. Tudi na tem obrazcu je treba napisati tekočo številko, kakršna izhaja iz nakupne prijave, na katero se nanaša.

Prodajna prijava in nakupna prijava (obrazca 8 in 9) imata namen, da se javi Zbornici za TI, da je nastala obveznost izročitve racioniranega manufakturnega blaga, izročilna prijava in prejemna prijava (obrazca 9 in 10) pa imata namen, da se javi izročitve blaga. Če se naročilo in izročitev izvršita istočasno je treba poslati Zbornici tako obrazca 7 in 8 kakor tudi obrazca 9 in 10. V primeru obročne izročitve blaga sledi obrazca 7 in 8 za prijavo celotne količine naročenega blaga, obrazca 9 in 10 pa za prijavo izročenih delov naročila. Sindikalne organizacije bodo poskrbele za natisk teh tiskovin.

Z datumom od 17. decembra je Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino izdal drugo okrožnico s pojasnili k racionirani prodaji oblačilnih predmetov. Ta okrožnica navaja naslednje:

Prodaja otroške obutve

V zvezi s prodajo obutve so določene naslednje velikosti obutve za otroke, za dečke in deklice, in sicer: 1) za otroke od 1. do dovršenega 4. leta do št. 28; 2) za dečke od 5. do dovršenega 14. leta do št. 39; 3) za deklice od petega do dovršenega 14. leta do št. 35.

Likvidacija državnih denarnih zavodov bivše Jugoslavije

Iz Zagreba poročajo, da se je pretekli teden tam pričela mednarodna konferenca, ki se bavi z vprašanjem likvidacije državnih zavodov bivše Jugoslavije, in vprašani, ki se tičejo samoupravnih hranilnic in zasebnih bank. Predvsem gre za likvidacijo Narodne banke in Poštne hranilnice bivše Jugoslavije, pa tudi za razdelitev imovine Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke. Na konferenci so najprej obrnili razpravo o vprašanju likvidacije terjatev podružnic posameznih državnih denarnih zavodov, ki so danes v različnih državah. Glede vprašanja likvidacije Narodne banke in Poštne hranilnice sta bila izvoljena dva posebna odbora. Sestavljeni so bili tudi podobodbi, ki bodo zbrali potrebne številčne podatke. Po božičnih praznikih se bo konferenca bavila z ostalimi vprašanji dnevnega reda. Hrvatski delegaciji načeljuje načelnik oddelka za državno imovino pri državnem zakladnem ministrstvu dr. Homd. Italijo zastopajo comm. rog. Paolo Ambrogio, načelnik inspektorata za banke, T. Zennaro, načelnik oddelka za gospodarstvo pri Visokem komisariatu v Ljubljani, in Angelo Nicola Domini, inspektor zavora Banca D'Italia. Nemško delegacijo pa vodi načelnik nemškega urada za nadzorstvo nad bankami dr. Joachim Riehle.

Gospodarske vesti

— Racioniranje mla na Hrvaškem. Po odredbi hrvatskega trgovskega ministrstva bodo tvornice mla na Hrvaškem izdelovale le tipizirano mlo. Izdelovanje mla je vezano na posebno dovoljenje centrale za živalske in rastlinske masoče. Potrošnja mla je odslej racionirana in ima vsaka oseba pravico na 250 g pralne praška in 100 g pralnega mla na 2 meseca ter 50 g toalnega mla na 4 meseca. Moški dobe vrhu tega 50 g mla za britje za 4 meseca. Prodaja se bo vršila na podlagi nabavnih bonov.

— Vojni stroški Anglije naraščajo. Te dni je angleški zakladni minister Sir Kingsley Wood predložil Zbornici predlog za dodatni kredit v višini 1 milijarde funtov za kritje vojnih izdatkov do konca tekočega proračunskega leta (do 31. marca 1942). Med drugim je izjavil, da so skupni stroški sedanje vojne dosegli ogromno vsoto 8300 milijonov funtov. Dnevni izdatki za vojno so znašali v zadnjem času 11,8 milijona funtov (9 milijonov za vojno in

V primeru, da bi potreboval otrok do 4. leta čevlje večje, kakor številka 28, ali če bi potreboval deček večje čevlje kakor št. 39 in deklice čevlje večje kakor št. 35, je trgovec vseeno dolžan prodati čevlje potrebne velikosti na dotično osebo izkaznico za otroke, dečke ali deklice proti izročitvi ustreznega števila točk. Predpisnoga za otroke, dečke ali deklice čevlje. Pač pa mora trgovec v takem primeru zahtevati od kupca (odrasle osebe, ki spremlja otroka, dečka ali deklico) posebno izjavo, ki se glasi: Izjava Kraj in datum. Trgovsko industrijski zbornici v Ljubljani. Izjavljam, da sem kupil (a) proti predložitvi osebne izkaznice (za otroka, dečka, deklico) št. ... izdane od ... naslovljene na ... 1 par obutve za uporabo imetnika izkaznice, in sicer velikosti št. ... (tu je treba označiti tudi postavko po oddelku VI tabele A navodil). Podpis, naslov kupca ter označba kupčeve legitimacije.

Ko trgovec izroči Zbornici točko, ki jih je odzvel o priliki prodaje dotičnih čevljev, izroči tudi to izjavo, na podlagi katere obračuna Zbornica v nabavnici v korist prodajalca razliko točk. Zbornica pa sporoči do 5. vsakega meseca število teh izjav, predloženih v preteklem mesecu.

Prodaja blaga potujočim trgovcem

Detaljist ima pravico dobavljati potujočim trgovcem blago brez takojšnjega odzema točk pod pogojem, da je detaljist odgovoren za točke ustreznice dobave potujočemu trgovcu. Te dobave, ki naj omogočajo potujočemu trgovcu, da si ustvari obratno zalogo, se mora vpisati v poseben register, ki bo v kratkem razdeljen, in ga bosta morala voditi potujoči trgovec in detaljist dobavitelj.

Prodaja sukanca

Glede na pojasnila o prodaji sukanca iz okrožnice od 11. decembra pojasnjuje nova okrožnica, da se vrši prodaja preje za šivanje (sukanca) za prodajo občinstvu iz tajlistom na podlagi nabavnice (bonov za dvig), ki jih je Zbornica dolžna izdati proti predložitvi kuponov A in B, ki jih detaljist odvzamejo kupcem. Ne smejo pa se izdajati za nakup preje nakupni boni.

Točke izročne okrajnemu glavarstvu Po čl. 21. navodil Visokega komisarja (Službeni list 8. novembra) smejo trditve izročiti pobrane odrezke in bone pristojnemu okrajnemu načelniku, ki izda potrdilo. Glede na to določbo je odredeno, da morajo okrajna glavarstva vsakega 1. in 15. v mesecu dostaviti Visokemu komisariatu pole za zbiranje točk, ki so jih izročili detaljisti proti potrdilu, ki služi za izstavitve nabavnice. Zbiralnim polam morajo okrajna glavarstva priložiti specifikacijo z označbo števila izdanih potrdil.

Nadrobna prodaja potrošnikom po pismenem naročilu

Glede na določbo naredbe št. 123 z dne 9. oktobra t. l. o predpisih za prodajo oblačilnih izdelkov in drugih porabnih predmetov, ki nalaga dolžnost predložitve osebnih legitimacij, pojasnjuje nova okrožnica, da je ob nespremenjenih določbah te naredbe dovoljena prodaja racioniranih plačilnih izdelkov na podlagi pismenega naročila, in sicer po naslednjih pogojih: Naročilo mora biti vidrano od pristojnega občinskega oblastva, ali oblastva za javno varnost ali od karabinerjev, ki morajo potrditi identiteto naročnika. Zato mora oni, ki pismeno naroči blago predložiti omenjenemu oblastvu svojo legitimacijo. Podatke iz tega potrdila mora detaljist vpisati v prodajno knjigo.

mornarico, 2,8 milijona pa za ostale pango voje službe). Izdatki presegajo prvotni proračun za tekoče proračunsko leto. Nadalje je sporočilo, da bo za kritje izdatkov zakladno ministrstvo emitiralo posebne obveznice, ki jih bodo vpisniki po vojni lahko uporabili za plačilo neposrednih davkov. Dodatni kredit 1 milijarde funtov bo zadostoval do 31. marca prihodnjega leta, če vojni izdatki na Daljnem vzhodu ne bodo prekrili računa.

— Švica ima v Zedinjenih državah za 6 milijard frankov blokiranih dobroimetij. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Curliu, da ima švica po podatkih iz Newyorka v Zedinjenih državah za 1484 milijonov dolarjev ali za preko 6 milijard švicarskih frankov blokiranih dobroimetij. Ta številka potrjuje, da je švica glede na svojo velikost in število prebivalstva spravila v Ameriko največ denarja, saj predstavljajo švicarska blokirana dobroimetja 29% vseh v Zedinjenih državah blokiranih inozemskih dobroimetij. Newyorkska statistika navaja za posamezne države naslednje število o blokiranih dobroimetjih: Nizozemska 1619 milij. dolarjev (21,8%), Francija 1533 (21,4%), Švica 1484 (20%), Švedska 516 (6,9%), Kitajska 275 (3,7%), Norveška 145 (2,4%), Portugalska 157 (2,1%), Japonska 131 (1,8%), Grčija 122 (1,6%), Nemčija 107 (1,4%), Danska 92 (1,2%), Italija 72 (1,1%), bivša Jugoslavija 71 (1,1%), Rumunija 53 (0,7%) in Luksemburg 48 milij. dolarjev (0,7%). V švicarskih finančnih krogih so mnenja, da odpade od celotnega zneska blokiranih švicarskih dobroimetij približno 4 milijarde frankov na dobroimetja švicarjev in švicarskih denarnih zavodov, ostali dve milijardi pa predstavljata nešvicarskih kapital, ki je depoziran v Ameriki na ime švicarskih tvrdk in oseb, ali pa kapital mednarodnih finančnih družb, ki imajo v Švici svoj sedež.

— Nemški veleposlanik v letu 1942. V prihodnjem letu bo v Nemčiji prirejenih 11 veleposlov, vrh tega se bo Nemčija udeležila 9 veleposlovskih prireditve izven Nemčije. V Nemčiji bodo naslednji veleposelniki: tekstilni veleposlanik v Hamburgu (od 14. do 15. II.), spomladni veleposlanik v Lipskem (od 1. do 5. III.), pomladni veleposlanik v Dunaju (od 8. do 15. III.), pomladni veleposlanik v Kölnu (od 22. do 24. III.), pomladni veleposlanik v Pragi (od 22. do 29. III.), veleposlanik v Vratislavi (od 13. do 17. V.), vzhodni veleposlanik v Königsbergu (od 16. do 19. VIII.), jesenski veleposlanik v Lipskem (od 30. VIII. do 3. IX.), jesenski veleposlanik v Kölnu (od 13. do 15. IX.), jesenski veleposlanik na Dunaju (od 20. do 27.

IX.), jesenski veleposlanik v Pragi (datum bo še določen). Nemčija se bo prihodnje leto udeležila naslednjih inozemskih veleposlov: v Utrechtu, Plovdivu, Milanu, Zagrebu, Budimpešti, Bratislavi, Smirni, Zagrebu in Utrechtu. Razstave nemških sintetičnih surovin pa bodo prirejene v februarju v Budimpešti, v aprilu v Lizboni, v maju v Madridu, v juniju v Barceloni in najbrž jeseni v Stockholmu.

— Stanje bolgarske valute. K predlogu proračuna, o katerem smo že poročali, je te dni govoril v bolgarskem Sborniku finančni minister Bošilov, ki je med drugim poudaril, da v Bolgariji ni nevarnosti inflacije, čeprav se je obtok bankovcev povečal od 4 milijard v letu 1939 na 12 milijard v letošnjem letu. V tej zvezi je pripomnil, da se je področje Bolgarije v tem času povečalo za 40%, povznanje nivoja cen za 50% pa zahteva večji denarni obtok. Za zamenjavo lejev, dinarjev, drahem in mark v priključnih področjih je bolgarska Narodna banka dala v promet 3,5 milijarde levov. Finančni minister je še poudaril, da zlato kritje leva ni nikdar padlo izpod 25%.

— Stanje madžarske valute. V svojem govoru k proračunu je madžarski finančni minister dr. Reményi-Schneller v madžarski Zbornici pojasnil tudi stanje madžarske valute. Medtem ko je obtok bankovcev na Madžarskem v starih mejah znašal 500 milijonov pengov, se je sedaj dvignil na 1800 do 1900 milijonov. Minister je poudaril, da je treba pri tem upoštevati, da se ni povečalo samo področje države, temveč da se je spremenila tudi gospodarska struktura dežele in da je bil prej obtok bankovcev zaradi posledic komaj prebrodene gospodarske krize izredno majhen in je znašal le 50 pengov povprečno na osebo. S priključitvijo severnih, vzhodnih in južnih področij je madžarska Narodna banka v zamenjavo za češkoslovaške krome, leje in dinarje izdala za 500 milijonov pengov novih bankovcev. Če računamo, da znaša normalna potreba obtoka v stari Madžarski 700 milijonov, pridemo že do zneska 1200 milijonov. Merodajna pa je tudi naglo povečana industrializacija in znatna zaposlenost industrije, ki zahteva večji denarni obtok, kar je samo po sebi povzročilo povečanje obtoka za 20 do 25%. Čim bolj se bo država industrializirala, tem večji bo moral biti denarni obtok. Vzeti pa je tudi v račun, da so znatni zneski denarja tudi tesavirani in da se je nivo cen dvignil.

— Ustanovitev kmetijske visoke šole v Subotici. Madžarska vlada je sklenila, da ustanovi v Subotici kmetijsko visoko šolo za področje južne Madžarske. Občina bo tej šoli dala na razpolago veliko zemljišče v izmeri 500 do 600 oralov, vlada pa je preskrbela kredit 2 milijonov pengov za gradnjo šole in za njeno opremo.

— Podržavljenje žitne trgovine v Rumuniji. S posebnim dekretom je rumunska vlada s takojšnjo veljavnostjo podržavila vso trgovino z žitom in moko. Zaloge pšenice, rži, ječmena in moke iz tega žita, ki so pri kmetovalcih, pri skladiščnih družbah in žitnih skladiščih, se mora oproditi državi po odbitku potrebe za lastno potrošnjo. Žito in moko odkupi bodisi vojska ali pa nacionalni združni institut, nakup pa se lahko poveri tudi drugim uradom in podjetjem. V 8 dneh morajo vsi imetniki žita in moke blago prijaviti. Kmetovalci, ki sejejo najmanj 3 hektarje s koruso, morajo 50% pridelka prodati državi. NNove izvorne kupčije so žitnim tvrdkam prepovedane. Za kmete, ki brez poziva pripeljejo prizna presežke k odkupnim postajam, se krizna posebna premija. Vse trditve in zadruge, ki se bavijo z žitno trgovino, morajo likvidirati.

Dostavljanje živilskih nakaznic

V torek, 23. decembra t. l. bo mestni preskrbovalni urad v Ljubljani pričel dostavljati živilske nakaznice za mesec januar 1942. Za ta mesec je izdana samo ena vrsta živilskih nakaznic, za ročne in težke delavce pa so posebne dodatne nakaznice in sicer za ročne delavce manjše, za težke delavce večje. Na vsakem potrdilu, ki ga podpisuje prejemnik živilskih nakaznic, je označena dodatna nakaznica za ročnega delavca s št. I., za težkega delavca pa s št. II. Posebej opozarjamo, da dobe gospodinjic, gospodinskih pomočnic, postrežnic, natakarjev in natakarice po najnovjeji odredbi samo običajne živilske nakaznice brez kakršnih koli dodatkov in jih torej ni smatrati kot ročne delavce. Najtežji delavci bodo zaenkrat dobili samo dodatke težkih delavcev, tekotom meseca januarja pa bodo dobili še ostanek dodatka, ki jim pripada.

Mestni preskrbovalni urad je ukinil vse potrebno, da bodo vsi potrošniki pravčasno dobili živilske nakaznice, prosti pa družinske glavarje, oziroma njih druge člane, naj bo vsaj en odrasel član družine v dneh dostavljanja doma. Družinski glavarji morajo pripraviti pravilno izpolnjene glave živilskih nakaznic za mesec december, ko so prej odzvali vse ostale odrezke. Dalje je treba plačati za vsako živilsko nakaznico 30 centesimov. Enako ceno je treba plačati tudi za vsako dodatno nakaznico za ročne oziroma za težke delavce. Ročni oziroma težki delavci bo tedaj za obe nakaznici plačal 60 centesimov.

Če dostavljalec ne bo našel doma družinskega glavarja oziroma odraslega člana družine, ki bi lahko prevzel živilske nakaznice, bo pustil na vratih opozorilo, kdaj se bo ponovno oglasil. Če tudi tedaj ne bo nikogar doma, bo izročil živilske nakaznice hišnemu gospodarju oziroma upravitelju hiše, ki bo pa seveda moral imeti pripravljene glave živilskih nakaznic in denar. Dostavo živilskih nakaznic hišnemu gospodarju oziroma upravitelju bo vročeval s posebnim opozorilom označil na hišnih vratih.

Vse reklamacije pa bo mestni preskrbovalni urad sprejemal izključno šele od 2. januarja 1942. dalje.

Zatemičev na božični večer

Visoki Komisar je dovolil, da se zatemičev v cerkvah Ljubljanske pokrajine prične na božični večer ob 19. To velja za one cerkve, kjer bo ta čas služba božja.

Španski poslanik iz Londona v Madridu

Madrid, 22. dec. s. Iz Anglije je prispel preko Seville v Madrid španski poslanik v Londonu Duca d'Alba.

Rusko-japonska pogajanja

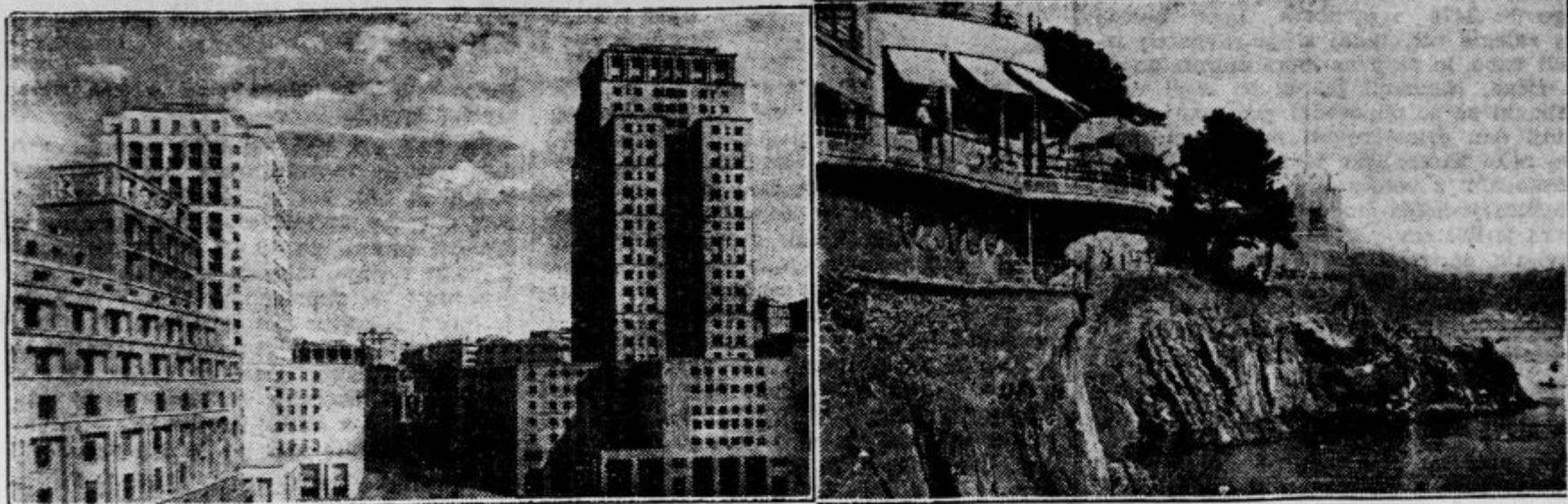
Tokio, 22. dec. (Domei). Na današnji tiskovni konferenci je zastopnik japonskega informacijskega urada Tokomazu Hori izjavil, da so se pričela pogajanja za izmenjavo diplomatov med Japonsko in anglosaškimi državami. Hori je pripomnil, da ne verjame informacijam, po katerih naj bi Argentina poslala preko San Franciscu na Japonsko neko svojo ladjo, ki naj bi prevzela angleške in ameriške diplomate. Visti, da je Švedska prevzela zaščito japonskih interesov v Afriki in v drugih deželah, Hori ni hotel potrditi, marveč se je omejil zgolj na izjavo: Švedska se bo bavila z japonskimi interesi v raznih delih sveta. Pripomnil je še, da je vprašanje zelo komplicirano.

Nato je Hori izjavil, da se nadaljujejo japonsko-ruska pogajanja o ribolovu. Na vprašanje nekega novinarja, ali bo sedanji modus vivendi med obema državama podaljšani preko 31. decembra, je Hori odvrnil — Pogajanja se nadaljujejo. — Možno je, da se vodijo pogajanja o tem, da bi se sedanji modus vivendi nadomestil s permanentno pogodbo.

Japonska sodba o spremem- bah v ameriški admiraliteti

Tokio, 22. dec. (Domei). Dvojno imenovanje v poveljništvu ameriške vojne mornarice, imenovanje admiral Josepha Kinga za vrhovnega šefa vsega ameriškega vojnega brodograja in admiral Nimitza za šefa pacifiškega brodograja je zbudilo v Tokiu največjo pozornost. List »Hoch« izraža v zvezi s tem imenovanjem mnenje, da se Zedinjene države pripravljajo na Pacifiku na nekakšno gverilsko pomorsko vojno proti Japonski. Po mnenju lista je to posledica katastrofalnih izgub, ki jih je ameriška vojna mornarica utrpela pred Pearl Harbourjem ter na drugih točkah Tihiga oceana. Svoje mnenje utemeljuje list z ugotovitvijo, da velja admiral King v Zedinjenih državah za glavno avtoriteto v letalski strategiji, dočim je admiral Nimitz znan kot specialist v uporabljanju torpedov. »Hoch« pripominja, da potrjuje njegovo domnevo tudi dejstvo, da je ostal na svojem mestu kot poveljnik ameriškega azijskega brodograja admiral Thomas Hart, ki velja za eksperta v podmorniški vojni.

Pod toplim zimskim soncem

Pogled na moderno Genovo z nebotičnikom in sloveča skala (Scogliera) z razglednikom v Nerviju

Visoko se dviga sivi Righi nad Genovo. Če si sportnik, se odločiš udobnosti dvigala ter se po neštetiht »sahtah« in stopnicah odpravš na staro trdnjavo uživati razgled na pristanišče. Vedno višje in višje in spet novi vzponi. Ko zapustiš poslednje hiše, se pred teboj dvigne močnata trdnjava, obdana z okopi, rovi in zidovi. Po pridvižnem mostu prideš znotraj obzidja, kjer pa zdaj rasto pinije in razno sredozemsko rastlinje, da kar pozabiš na nekdanjo nalogo mrkih zidov. Promenada se vije čez mostove, skozi predore, po okopih in na vsakem koraku noga obstane, da se morejo oči napasti na prostorni sliki pod teboj. Kakor na dlani se zdi vesoljno mesto od Peglija, še dalje, celo od Savone pa do Nervija. Mnogoče cerkva in palač, v ozadiju že čisto ob morju pa ponosna nebotičnika ob baziliki Carignano.

Na levisi v dolini Bisagua se kakor bajen orientalski vrt razprostira pokopališče Staglieno. Nad njim se dvigajo strogi Apenini, na kojih vrhovih se belijo močnejše trdnjave, kakor da se pravljica iz doline tu zgoraj nadaljuje in obenem končuje. Tam dalje proti severu je pogled zaprt. Bogve kaj je tam! Tu tako prijetno sijje sonce in se blešči v vodnem zrcalu, da si moraš z roko senčiti oči, ali pa čimiliti črna očala. Le kadar brije burja, takrat moraš biti junak, da se vzpneš na Righi. Ali pa moraš imeti svinec v žepu ali na nogah, ker sicer se lahko zgodi, da ti izpodne »in potem — z bogom lepe senje na obalah cvetne Ligurije, ki ti že zdaj sredi zime ponujajo vijolice in rezede, da diši vse ogromni trg Ferrari. Pa autofili se bolj malo zanimajo za modro cvetje. Tudi ob imenitnejših se le redkokoli ustavi in izbere sipek. Poslovni človek nima časa za dišeče sentimentalnosti niti v deželi poezije.

Če si utrujen od mestnega vrveža in se ti zabode prostega pogleda na morje, v širne daljave, če želiš vdihavati slani morsk zrak s polnimi pljuči — sedi v tramvaj št. 52 na Piazza Corvetto, ali 39 na Piazza Ferrari, ki je v ostalem centralna postaja. Po tridesetminutni vožnji po skalnati visoki obali ob nemirnem morju, se »izkroča« v prijazni naselbini, najzgodnejši točki Velike Genove — v Nerviju.

Vile, obdane s palmami, nič več močnejše palače, vzbujajo spomine, ob katerih ti srce zaigra živahnje: Dalmacija. Naenkrat se počutiš udobno kakor doma in lahko stopaš po drevenih palm. Ki ti šumljajo dobrodoлично. Lahen vetrič prinaša vonj po mizah, ki razkošno cveto po vrhovih in parkih. Cesta se rahlo spušta in končuje v predoru — na oni strani se razprostira tista neskončna, nikdar končana pesem — morje! Nevzdržno butajo valovi ob sive skale, izmed katerih se dvigajo pinije in agave, njih vonj se spaja s slanim morskim zrakom, kar ustvarja ono prijetno razpoloženje, ki je značilno za domačnost primorskih krajev.

Nad skalami se vije betonirana promenada dalje, proti vzhodu, proti Reccu, Rapallo in Santi Margheriti. Odtod se nudi diven pogled proti zapadu, proti Apeninom in Morskim Alpam, katerih vrhovi se blešče v snegu. Pravijo, da se iz Nervija vidi celo Skalno gorovje v Ameriki; jaz menim, da so Alpe le previsoke.

Skozi predore in preko umetno izpeljanih ovinkov in stopnic, prideš v park, ki nudi sliko subtropske flore. Tu je tudi živalski vrt, ki je pa zdaj zaradi varnosti ob vse nevarnejše zverine. Samo nekaj opic in pitčev si lahko ogledaš.

Steklina na vasi

Pasja steklina je nevarna bolezen. To ve dandanes vsak vaški otrok, saj čuje v šoli na leto vsaj enkrat — in to navadno polni — kakšni so njeni znaki in kako se je treba čuvati sumljivih psov. Vsega tega znanja je bore malo, morda za slabo stran. Zato pa je strah tem večji, če se priklati v vas kužek kalnih oči, s povešanim repom pa ves omotičen, ker je že nekaj dni pošteno stradal. In če ugrizne v svojem pasjem strahu še tega ali onega izmed vaških štirinožnih čuvajev, ki se podé za siroto po prašni cesti, ker je pač ljudski pes — in pri tepence, potem je ogenj v stehi.

Steklina je v vasi! — Novica leti od ust do ust, z dvorišča na dvorišče. Matere love in ključje deco, »čehčeh« (dečki) pod domače čuvaje, pazijo, sultane, nerone in druge v prazne hleve, možje pa se zberjo s puškami, cepci in sekirami v rokah kakor za časa Turkov in Kruccev, da udarijo na ubogo paro, ki morda niti ni stekla, kajti vnanji znaki stekline so kaj neznane stvari. Celotno živinozdravnik včasih ne vé, ali ima opraviti s steklim psom ali ne, in se kaj lahko zmoti.

Nekaj takega se je pripetilo pred nekaj leti »tjatan ob Muri« in lepem kraju, kjer so »nekda bika f turen vlekli«. Prav za prav je tisti kraj trg ali »varaš« in ne vas in tržani ali »varaški« so hudo ponosni nanj. Pa dokler je v njem samo pet hiš »na štok« in se pasejo na širokem, zeleno »poteracanen« placu »celi »šeregi« gosdek« (teleta in prašički), smo pač še zmerom na vasi ali kvečjemu v »varaš«. Slednja beseda nas povrne živo spominja bližnjih širnih ograskih planjav in njihovih na ure dolgih vasi. Sicer pa ni nobenega iz tistega »varaša« blizu, da bi me prijel za jezik — v samem »varaš« bi že »inači« gučal« (drugače govoril).

Če je dan jasen, pripeka sonce tako močno, da si zaželiš slane kopeli, čeprav sredi decembra. In na dežjo se junaki, ki »kačejo« tudi ob tem času v sive valove. Nervi je pač najprijetnejša točka nemške kolonije v Genovi. Lahko rečem, da Nemci niso imeli slabega okusa, ko so si izbrali Nervi. Vse je tu tako prijetno domače, pa vendar tako tajinstveno vabljivo. Ti opojni grmi mimoz, ta ovijajoči se bršljan, ki mu pravijo Italijani Simbol ljubezni, ker se ovija okrog palm, kakor ljubezen okrog srca. Tu pozabiš na skrbi in težke misli se preselijo nekam daleč, da upaš, da si potolažen za vselej.

Upravne preureditve na Gorenjskem

Novi gauleiter dr. Rainer je obiskal zasedeno pokrajino

Preteklo sredo se je pripeljal novi koroški gauleiter dr. Rainer v spremstvu dose danjšega šefa civilne uprave Franca Kutschera na Bled. V Parkhotelu je sprejel vse uradništvo in ga pohvalil. V imenu uradništva ga je pozdravil okrajni kmetijski svetovalec inž. Winkler, ki se je obenem poslovlil od Kutschera. Dr. Rainer je imel daljši govor, v katerem je rekel, da služba na Gorenjskem zahteva mnogo žrtve in odrekaj. Izvršile se bodo nekatere spremembe, zvezane predvsem s tem, da bo dr. Rainer kot gauleiter in državni namestnik imel svoj sedež v Celovcu in da bo tudi sedež šefa civilne uprave premeščen v Celovec. Z novim letom bo Koroška ljudska zveza prevedena v Narodno socialistično stranko. Dosedanji zvezni vodja Schick zapusti svoje mesto, da bi se posvetil večjim in važnejšim nalogam. Politično vodstvo na Gorenjskem bo zatorej z novim letom prevzel okrajni vodja dr. Hradetzky. Delni svetnik v Radovljici bo dr. Hinteregger, ki bo opravljal pisarne posle tudi za ostale okraje. Okrajno vodstvo v Kranju prevzame Kuss, v Kamniku pa Pilz. Okrajni vodja Kolinitz bo prevzel spet okrajno vodstvo v Smorhvorju na Koroškem. Dr. Rainer je naglasil, da nemške moči ne bodo odtegnjene z Gorenjskega, marveč jih bo prišlo še vedno več. Že prihodnje poletje bodo Bled in ostala gorenjska letovišča spet izročeni tujskemu prometu. Na ta način naj bi se v znatni meri ustvarilo mirovno stanje.

Dr. Rainer je nato govoril o razmerah v zadnjem času in je zatrnil, da se bo pošel storilo vse, da se prepreči žrtvovanje nemške krvi komunističnim zločincem. Rekel je: »Treba je potegniti jasno črto med zločinci in morilci na eni strani ter med mlajšimi prebivalstvom na drugi strani. Da pa bo moč tako ločeno potegniti, ne sme prebivalstvo podpirati čet, temveč jih mora z oblasti skupaj pobljati. Kdor bo z morilci z zvezi, zapede smrti. Mi narodni socialisti« je rekel, »smo doslej opravili še z vsakim sovražnikom, pa bomo končno tudi obračunali s teroristi.« Napoved se je spominjal žrtve, ki so bile doprinešene v zasedenih krajih in je prosil vse prisotne, naj nadaljujejo delo in naj z njim vred prišejo Adolfu Hitlerju, da bodo tiste naloge, katere jim je v teh krajih postavil, do zadnjega izvršili. S trikratnim vzklikom »Sieg-Heil« na čast Hitlerju je bila svečanost na Bledu končana.

Naslednji dan, v četrtek, se je novi gauleiter popeljal na obisk po gorenjskih krajih. V Kranju je sprejel nekatere predstavnik prebivalstva. Obiskal je pokopališče in položil venec na grobove nekaterih policistov. Nato je nadaljeval pot do št.

Eden izmed mojih spremljevalcev in ciceronov ni bil Genovečan, zato ni bil nič kaj navdušen nad pokrajino. »To ni nič«, pravi, »morate ogledati Alessandrijo. To vam je krasota! Taka megla, da ne vidite ničesar, ampak rečem vam, lepšega mesta ni na svetu.«

Pri tem je vneto pozvonjal z zvonce svojega novega kolesa, ki mu je bilo očitno bolj všeč, kakor vsa Alessandrija in Nervi povrh. Na žalost se po parku ne sme nihče voziti in je mladi mož zato melanholično moral voditi kolo za balano.

Tina Likepova

Visoki komisar v Jakopičevem paviljonu

Ljubljana, 21. decembra. Visoki komisar Ekse. Grazioli je v spremstvu kr. atašea za tisk dr. Joanlna in majorja Pelagha včeraj ob 17. prispel v Jakopičev paviljon v tivoliskem parku, kjer je obiskal umetnostno razstavo treh slovenskih umetnikov.

Pri vstopu v paviljon je Ekse. Grazioli sprejel in pozdravil predsednik Narodne galerije dr. Windischer s razstavljalci Jakcem, Debenjakom in Mihelcem. Ekse. Grazioli je obšel vse dvorane ter si ogledal serijo razstavljenih del (pokrajine, tihožitja in risbe). Pred odhodom je Ekse. Visoki komisar izrazil razstavljalcem svoje najživahnejše in toplo zadovoljstvo.

Navodila za zbiranje prostovoljnih prispevkov med učiteljstvom

Ljubljana, 22. decembra. Pokrajinski odbor RK je v svoji objavi glede zbiranja prostovoljnih prispevkov priobčeni v dnevnih listih dne 21. decembra t. l., med drugim tudi opozoril, da so prepovedane denarne zbirke, ki jih vršijo posamezne stanovske organizacije. V zvezi s tem je prešla učiteljska organizacija že več vprašanj, kako je z nadaljnjimi prispevki, ki jih zbira učiteljstvo. Z ozirom na to pojasnjujemo:

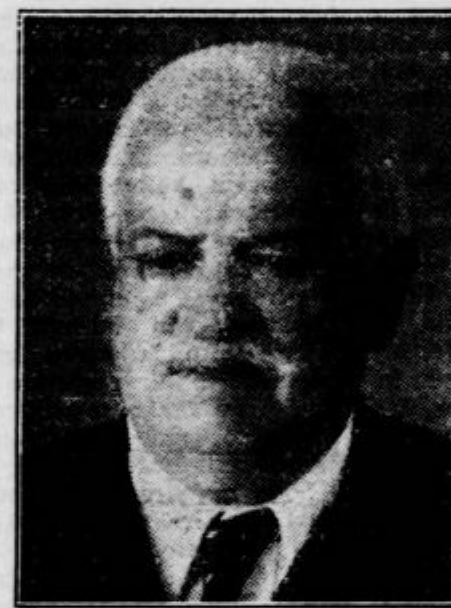
Učiteljsko zbira še naprej med seboj, prostovoljne prispevke in jih kakor doslej, tudi v bodoče nakazuje Učiteljskemu odboru za socialno pomoč za podpiranje brezposelnih učiteljev.

Učiteljska organizacija sama ne pobira in ne zbira nobenih prispevkov.

Metod Kumelj, s. r. predsednik Učiteljske organizacije.

Jože Vardjan 70 letnik

Crnomelj, 22. decembra. V svojem lepem in tišem domu je praznoval v nedeljo 70letnico naš vrli mešan Jože Vardjan. Po rodu je iz Crnomlja. Po dovršenih študijah se je posvetil davčni stroki in je kot pripravnik nastopil prvo službeno mesto v Postojni. Bil je vester in marljiv uradnik. Kmalu se je pridobil simpatije svojih tovarišev. Vsi so ga radi imeli.

li in povsod je bil dobrodošel. Kakor vsakemu državnemu uradniku, je bila tudi našemu Jožetu podana popotna palica; premeščen je bil iz Postojne v rojstni Crnomelj. A tudi tu se ni ustavljal dolgo, kajti moral je v svojstvu davčnega kontrolorja v Velike Lašče. Tu je ostal do upokojitve (1922) polnih 20 let. Kakor povsod, je oti tudi tu priljubljen in spoštovan. Po upokojitvi se je stalno naselil v Crnomlju, kjer si je zgradil lastni dom. Se vsega svežega in čvrstega vidimo na vrtniku in takoga si ga želimo še dolgo. Prijatelji želimo dragemu Jožetu še mnogo zadovoljnih let.

Vremenska poročila o stanju snega

Ljubljana, 22. decembra. Tujskoprometna zveza je skupno s Slovenskim planinskim društvom v prejšnjih letih s 15. decembrom začela redno objavljati svoja že splošno znana in smučarjem zelo dobrodošla vremenska poročila. Za enkrat se letos poročila še ne morejo objaviti po časopisu in radiu. Pač pa se smučarji lahko informirajo o stanju snega v potovalnem uradu CIT, Tyrševa

11, v pisarni Slovenskega planinskega društva, Ulica 3, maja 4-1 in v vseh sportnih in drugih trgovinah, kjer so bila vsa leta izobešana naša poročila.

Vremenska poročila o stanju snega bodo namreč tudi letos izobešana povsod, koder so bila v prejšnji zimi. Od časa do časa pa bodo objavljena tudi kratka pregledna poročila. Za božič bodo smučarji, če se vreme ne predruči, našli dovolj debel sneg na obojestranskem hribovju ob železniški progi med postajami Smarje-Sap, Višnja gora do St. Vida pri Stični in od Grosuplja do Zlebiča-Sodražice. Po gricjuvju okoli Vrhnike je v višjih legah razmeroma dobra smuka. Seveda je zadosti snega za smučanje tudi od Novega mesta dalje proti Gorjancem ali Mirni gori. Izletnike, ki so bili to nedeljo v omenjenih predelih, je iznenadila res lepa zimska slika, ker sonce ali odjuga še nista otresla z dreves prejšnji teden novo zapadli sneg. Torej že dobre pol ure vožnje od Ljubljane in »zelen božič« ter se smučarji lahko naučijo zimskega veselja. Mraz se v jutranjih urah giblje med 4° in 8° C pod ničlo. Z Rakeka se poročajo, da nova skalalnica ni uporabna, ker je v dolini le 6 do 10 cm snega.

Psihična klima

Praktična medicina, pravi frankfurtski dnevnik, je zadnji čas marsikaj koristnega dognala po prefinjenih spoznanjih o močnejšim vplivu telesa in duše. Zato ni nič čudnega, da medicinska znanost še daje raziskuje takšne zveze in da spoznava različne pogoje, ki določajo posameznikovo delovno sposobnost, čim mu je odmerjeno delo v skupnosti z drugimi ljudmi. Takrat po sameznik ni podvržen samo »lastnim« pogojem, ki vplivajo na druge prav tako kakor nanj — to so vplivi zemlje, hrane in vremena, ki izhajajo od soljudi.

Profesor Hamburger je take vplive opazil v nekem svojem poročilu v monakvskem medicinskem tedniku za »psihično klimo«. Že dolgo se poslužujemo primerjave z vremenom, kadar hočemo označiti razpoloženje posameznih skupin. Dnevno se govori po uradih, pisarnah in poslovnih o »vremenu«, zlasti o hudi uri. S tem je najbolj označeno slabo razpoloženje »kakega« predstojnika. Pod vplivom dogodkov, ki jih pramaše sleherni dan, se dogajajo v človeškem telesu spremembe, ki vplivajo na delovno sposobnost. Kakšni biokemično-hormonalni procesi so vzrok takih pojavov, še ni znano. Zaukrat je pa naloga resne znanosti, da take pojave raziskuje.

Opisana dognanja zaslužijo pozornost, ker se bo morda dala praktično izkoristiti, da se po takih dognanjih stopnjuje posameznikova delovna sposobnost. Ali se da psihična klima izboljšati, če ne zavisi od dela samega? Navadno je psihična klima ali psihična atmosfera v posameznih »žibah« odvisna od kake vodilne osebe. Taka oseba sama se morda niti ne zaveda, kako odlično vpliva na razpoloženje drugih ljudi. Seveda pa ne gre, da bi se moralo zadržanje vseh ravnanj po posameznikovem razpoloženju. K ustvarjanju psihične klime prispeva vsakdo svoj deleč in tako je vsakdo obvezan, da se tako obvlada, da duševno ozračje ni nikoli »oblačno«.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 23. dec.: ob 17.30: O, ta mladina. Red B.
Sreda, 24. dec.: zaprto.
Četrtek, 25. dec.: ob 10.30: Princezna in pastirček. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Ob 15.: Rokovnjači. Izven.

OPERA

Torek, 23. dec.: ob 17.: Prodana nevesta. Red četrtek.
Sreda, 24. dec.: zaprto.
Četrtek, 25. dec.: ob 17.: Madame Butterfly. Izven.
Vstopnice, kupljene za predstavo »Madame Butterfly«, ki bi se morala vršiti v četrtek 18. t. m. so veljavne za predstavo »Prodana nevesta«, ki bo danes popoldne. P. n. obištevno opozarjamo, da bo ostala dnevna operna blagajna v sredo 24. t. m. popoldne zaprta.

POZOR! Za odrasle in otroke je najprimernejše božično darilo

harmonika

Dobi se pri »Prometu« (nasproti križnanske cerkve)

Tam torej je pred leti zbežal županov pes. Vse »mamičene« je klamotiral neki dan po dvorišču, ni hotel ne jesti ne piti in se je nazadnje zavlekel meš šture na »drvo-tani«. — »Kaj pa je našemu Pozoru?« — so rekli mati. — »Že dva dni nič ne žre.« — Izdrezali so ga izza stvorov, pa samo za toliko, da se je skril v svojo »kobačo«. — Morda se je »nasušal« kakšnega šmenta, so menili oče in se niso več brigali za Pozora. Naključje pa je hotelo, da je naslednji dan prišel v »varaš« živinozdravnik iz bližnjega mestain se oglasil pri županu.

Živinozdravnik bogme ni bil tisti, ki je nekoč »vizitiral« betežno kobilo kar z razdalje treh metrov, ker se je bal, da bi ga drugače brnili. Tudi ni nasvetoval neke mu želarju, naj zakolje betežno brejo prasio, da se bo videlo, kaj ji »fale«. O ne — to je bil najbrž kak drug strokovnjak!

Prilika je bila in župan je naprosil živinozdravnika, naj pogleda »mamičnega« Pozora. Potegnili so ga iz kobače. Vse trd in s povešanim repom je šilil nazaj na ležišče. Živinozdravnik je hitro dognal, da je stekel ni da ga je treba takoj pokončati. Župan se je sicer nerad vdal v to, da izgubi lepega volčjaka, zato pa je županja tembolj tarnala in kriče terjala, naj se pokončajo vsi psi v »varaš«, če že mora umreti njen dragi Pozor, saj bodo itak tudi vsi drugi stekli. Poslali so po občinskega »pčlca«, ki je zavlekel Pozora za sklada-nico in ga tam ustrelil. Živinozdravnik je nato še naročil, naj razbomba jo »varaš« — takoj »pesjo zaprtijo« in naj občani prijavijo betežne pse, da jih pregleda. Glavno nesrečnega Pozora pa je nameraval živinozdravnik vzeti kar s seboj, da jo pošlje na pregled. Ker je sonce hudo pripekalo ter je živinozdravnik prav ponedeljak želel, sta jo nato mahnila z županom mimo solnate županje v oštarijo.

Tam je že sedelo nekaj pivcev iz »varaša« prav tako žejnih kakor živinozdravnik.

Tak mimogredečki naj omenim, da so bili to sami krepki in postavni ljudje in po naziranju »varaški« tudi grubi ali lepi, saj je imel vsak močan »šjake«, prav za prav golob. Kdor se namreč v »varaš« ni postavil vsaj z malim »krofom«, ni bil pravi domačin in tudi ne »grub«. Tako je nekoč nekšči lukič človek prišel v nedeljo v »varaš« in se pridružil domačinom, ki so se po maši pomenkovali pred cerkvijo. Vse ga je gledalo in se obračalo za njim, saj pa je tudi bil čuden: pretegnjen je bil, vrat pa je imel — kajpala brez »krofa« — tako dolg in suh kakor gosak. Ljudje so z njim vanj in se celo suvali z lakti tako, da se je nazadnje sam župan moral zanj zavzeti reki: »No, ne glete ga tak, sirmaka, ven nème niti zato, ka ne je grub!«

Priznati pa moramo, da so debeli »šjaki« dobra stvar. V njih so tudi debeli »gutje«, ki požirajo vsako pljačo — razen vode — kakor velike lakomnice. Našemu živinozdravniku se zavoljo »šjake« ni bilo treba nič sramovati. S »krofom« ga skopa narava sicer ni bila obdarila, kljub temu pa je bil njegov vrat debel in zalit in tudi »gut« mu je bil čisto »varaški«.

Pivo je teklo po »gutih« ves dopoldan. Da bi ga bilo več, fo kegijali zanj. Največ ga je plačal zijaletsi klepar, ki je imel običajno ponedeljsko smolo. Med tem dvojnimi težavnimi opravili je »gut« nanesel na steklino in »spajo« zaprtijo. Živinozdravnik je tedaj zvedel, da je zbežal pes kmeta Lisjaka v sosedni vasi. Da bi mu ne bilo treba pustiti koristnega kegijanja, je ustrezil klepar poslal svojega vajenca s »potačo« k Lisjaku, naj privede betežnega psa na uradni pregled. Preden pa je prišel kmet s psom pred »komisijo«, sta še mnilli dve debeli uri, zakaj na vasi ni nikoli naglice, sven pre ne gorje. Medtem so ves čas ropotale krogle, se podirali kegiji in praznili vrčki. Naposled je priletel Lisjak na

Salomonska sodba je bila izrečena. Župan

je sicer še robantil in mrgotal, pomagal mu je klepar, ki se mu je hotel prikupiti. Kmalu sta se vendar pomirila, ko je živinozdravnik pojasnil, da je treba z dragocelnimi in »vlučeni« lovskimi pri ravnanju drugače ko z navadnimi hišnimi čuvaji. Lisjakovega psa bo itak treba ustreliti, če se morda ne izkaže, da je res stekel. Ko je nato zadovoljni Lisjak poklical še nekaj vrčkov piva na mizo, da se okrepa »pesja« komisija po utrudljivem opravilu, so se vsi složno vrnili na kegijšče in spet so zaropotali krogle in se prevračali kegiji.

Lisjak je svojega dragocenega psa naložil na voz in se odpeljal proti domu. Ni pa minila dobra ura, ko je pribrzel na »potačo« nazaj in sporočil častiti komisiji, ki je pravkar proslavljala živinozdravnikov prvi »veček«, da je imenitni dresirani kratkodlakar med vožnjo domov poginil! Presenečenje je bilo splošno, toda živinozdravnik, še bolj »pruntat« ko poprej, se je hitro znešel. Popravlil si je hlače, ki so mu zmerom lezele čez debeli »blek«, in dejal: »Saj sem rekel! To je jassen dokaz, da ni bil stekel, drugače bi se bil mučil še več dni. Mrhovino zapeljite h konjaču, ki naj pošlje glavo takoj sem!«

Tako se je tuji zgodilo. Pozno pod noč se je živinozdravnik s tremi glavami skobacal na »potačo«, — njegova je bila najtežja. Po nekaj dneh pa je prejel iz Pasturjevega zavoda uradno poročilo, da je bil volčjak, torej županov pes, zdrav, Lisjakov kratkodlakar pa stekel. In takrat se je spomnil, kako se je uboga pasja para zaletavala komisiji v noge — in obšla ga je zona...

Odshdob je ogledoval vsakega sumljivega psa samo z daljave petih metrov pa se privezan je moral biti. In vsak je bil stekel. Bt.

Kronika

* Zima se je začela s soncem. Zadnje dni preteklega tedna se je po vseh naših krajih čutila precej ostra burja, posebno na Dolenjskem, kjer je nanosila tudi večje množine snega. Z v petek so začele padati med burjo prve snežinke. Zlasti po večjih so nastali precej visoki zameti. Značilno je, da se je sneg ustavil že v okolici Smarja in ga dalje proti Ljubljani in naprej skoraj nikjer ni opaziti. Na Dolenjskem pa ga je zapadlo toliko, da so se morali v nedeljo preizkusiti na dveh najvišjih smučarjih. V noči na ponedeljek se je nebo zjasnilo in kmalu po 9. uri je posijalo na Ljubljano, ki ga ta čas navadno zakriva gosta megla, zimsko sonce. V višjih legah in krajih kjer niso važen vsakodnevne megle, na so topli sončni žarki že dosti prej nosili na zmurne zemljo. Z Dolenjskega nam poročajo, da je nekoliko vzmeteljivi hudi rahel potresni sunek, ki se je čutil zlasti v okolici Novega mesta.

* Nova grobova. V visoki starosti 70 let je v Sv. Luciji ob Soči zapustila svoje gostilničarke ga Ana Mikulova, roj. Pregej. Porek nepozabne rajke bo v turek iz hiše žalosti v Sv. Luciji ob Soči na pokopališču pri Sv. Mauru. V Ljubljani je preminila sonceva nadsvetnica drž. železnice v pokopu ga. Marija Bilenčeva. K zadnjemu počitku jo bodo spremlili v turek ob pol 15. izpred kanele sv. Frančiška na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnika blag spomin, žalostim svojem pa naše iskreno sožalje!

* Promocija. Danes ob 12. bodo promovirani v zbornični dvorani univerze v Ljubljani za doktorja prava gg. Stanko Frank z Vrhnike, Joško Cigan, Majhraj Verberč, oboja iz Ljubljane, Franjo Pavlin iz Kranja in Franjo Vrbnjak iz Cezanjevcev pri Ljutomeru. Čestitamo!

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Marija Ruch, Anton Perne iz Ljubljane in Franc Mihelič iz Dan pri Kočevju. Čestitamo!

* Preskrba z oljem prihajne leto. Po vodstvom ministrstva za poljedelstvo so se dni vršili razgovori med predstavnik pridelovalcev, prodajalcev in proizvajalcev olja o izpolnitvi preskrbe s tem važnim življenjsko za civilno potrošnjo. Pri tej priliki so poročevalci poudarjali razveseljevalno dobro letino v zaključeni sezoni in sprejeti so bili nekateri sklepi, ki bodo zagotovili redno in hitro dobavo konzumentom v prihodnjem letu. Organizacija trgovcev in industrijalcev so že izvršile vse priprave za odmero količine olja po posameznih pokrajinah. — Odmera masčob bo v splošnem tudi prihajne leto ostala nespremenjena, manjše spremembe se bodo uveljavile po posameznih pokrajinah.

* Tednik »Domovina« bo z novim letom preurejen. Prihodnje leto vsebino kakor božična številka bodo imele odsele vse številke »Domovine«. Naročite, saj je cenen list, a vsebina ni prav poučna in zabavna. Za četrta leta stane 4,50, za pol leta 9 in za celo leto 18 lir. Naročite z dopisnico na upravo »Domovine«, Puceljčeva 5, Ljubljana. Opozorjamo, da bo začel izhajati še en roman.

* Gospodinjki kolektor za leto 1942 je izšel in je najprimernejše božično darilo. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3. Stane 20 lir. (—)

IZ LJUBLJANE

u— Preurejanje vozov električne cestne železnice. V zadnjem času se vršijo okrog ljubljanske električne cestne železnice razne spremembe. Dokončno je bilo urejeno vstopanje in izstopanje v tramvaje. Potniki so se privadili, da je treba vstopati samo zadaj in izstopati samo spredaj. Seveda med njimi je ostalo tudi nekaj godrnjačev, ki so bili mnenja, da je bilo bolje prej, vendar je teh zmerom manj. Neprijetno je bilo izstopanje spredaj zaradi tega, ker potniki se niso bili toliko disciplinirani, da bi mislili na izstop kakor delajo v drugih večjih mestih. Tam se tramvajski potniki vsejedo čim bliže izhodu, čudno gledajo na to, kdaj imajo izstopiti. Če opazujemo življenje v vozu električne cestne železnice vidimo, da se potniki stalno premikajo proti izhodu. To je tudi pravilno, ker edino na ta način je mogoče hitro in brezhibno obratovanje tramvaja. Vendar pa so bili naši tramvajski vozovi za novi red v notranjosti pretesno zmerjeni, razen novih motornih in dveh priklopnih vozov, ki so bili zgrajeni v domačih delavnicah remize in pa dveh motornih opatij-

ja poezijo Milana Rakića, Tina Ujevića, Milosla Crnjanskega in Ante Cetine. Glede na Salvinijeve prevode sklepa pisec, da je Salvinij uveljavil svoje slavistične sposobnosti bolj na področju poezije nego filologije. Njegova knjižica je vrelna, da jo čitajo vsi tisti, ki jim poezija ni samo navaden civilni okras, marveč še vedno nenehno dar človeške duše.

Slavist prof. E. Damiani je objavil v začetnem času kot posebne oddise razprave: »Gli studi polonistici in Italia tra la prima e la seconda guerra mondiale«, dalje »Il volto della letteratura bulgara« in »Poesia e prosa in Bulgaria durante la servitu nazionale«.

Klasiki v italijanskem dramskem repertoarju. V najnovejšem zvezku časopisa »Il Dramma« se bavi Alfredo Mezio z značilnim pojavom, da je v novem repertoarju dramskih gledališč po vsej Italiji več klasičnih avtorjev kakor kdaj koli prej. Shakespeare in Goldoni, Schiller in Molière, Griki, Spanci iz 17. stoletja, humanistični avtorji učenih komedij, dvorni in ljudski pesniki prejšnjih dob — vsi so mobilizirani. Celo Molière, piše Mezio, ki ni bil pri nas nikdar posebno priljubljen, kakor ni bil med Francozi nikdar popularen Goldoni, je zastopen s tremi ali štirimi komedijami, med katerimi se njegov »Don Juan« celo v Franciji redkokdaj uprizarja. — Režiserji so to pot pokazali posebno zanimanje tudi za Shakespeara. Njegove komedije, izjavja sodalavec »Il Dramma«, so težje od dram, ker so bolj kakor drame vezane na gledalčev fantazijo in na jezik, ki se zdi današnjemu človeku preveč literaren in premalo olrski in čigar težkoče skušajo režiserji z okrajšavami in drugače zakriti. Pisec pravi, da režiserji pri tem samo z razkošno režijo in inscenacijo zadovoljujejo radovednost občinstva za stare običaje. Ne pospešujejo potemtakem klaskov kot nosi-

skih vozov. Ti vozovi imajo v smeri vožnje obrnjene sedeže in na ta način mnogo več prostora za stojišča. Zdaj so začeli v remizi preurejati notranjost tudi ostalih v Slavonkem Brodu zgrajenih motornih vozov. Nekaj preurejenih vozov je že danih v promet in izkazalo se je, da se potniki v njih mnogo svobodneje kretajo. Postopno bodo preurejeni vsi večji motorni vozovi električne cestne železnice. Nova dva priklopnega vozova, ki sta bila nedavno tega izročena svojemu namenu bosta v najkrajšem času preurejena v motorna vozova.

ZALOŽBA »HRAM«

sporoča vsem naročnikom in ljubiteljem slovenske izvirne knjižice, da je pravkar izšlo kot izredno izdanje najnovejše izvirno delo pisatelja

Rudolfa Kresala

Nikodemova žena

(zapiski neverjetnega advokata)

Iz ocen, ki so jim dali kritiki po rokopisu, je to Kresalovo delo dragocen dar v tem letu. Dr. Pavel Karlin navaja: Novo pripovedno delo avtorja »študenta Stefana« in »Večice španskega bezga« romana »Nikodemova žena«, sem prečital v rokopisu in sem ga bil vesel.

Pisatelj, ki zna tako budno in tanko prislusniti utripom človeškega srca, je tudi to pot z lepo besedo razgrnil pred zavzete čitatelja snov iz meščanskega socialnega okolja. Pridobil pa je še na površinski izgradnji dogajanja in na plastiki podajanja.

Želim, da bi to novo delo nadarjenega oblikovalca, ki bo obogatilo slovensko izvirno leposlovje, doseglo resnično zaslužen uspeh.

Dr. Anton Slodnjak pa:

Kresalovo najnovejše leposlovno delo je zanimiva duševna študija, s katero je pisec posvetil v temoto našega sodobnega zakonskega in družbenega življenja sploh. Povest se odlikuje po jasni besedi in živih mislih. Tudi oblikovno je delo posrečeno: pripovedovanje v prvi osebi daje prikazovanju težkega, usodnega konflikta notranjo odkritost, intimnost in psihološko verjetnost.

Knjigo dobite v založbi »HRAM«, Ljubljana, Florjanska ulica 14-I in v vseh knjigarnah. Originalno vezana v celo platno z ovitkom in v kartonu, tiskana na antienem perolahkem papirju velja 28.— Lir.

u— Tramvaj na sveti večer. Ker bodo Ljubljancini po lepi stari navadi tudi v sredo popoldne in zvečer obiskovali svoje drage na pokopališčih, bodo v sredo, 24. t. m., od 14. ure dalje poleg vozov proge 2, vozili še vozovi proge 1 in proge 4. Na pokopališču k Sv. Križu. Od Sv. Križa odpelje zadnji voz ob 19.30 zvečer.

u— Božični sejem za stolno cerkvi. Kakor vsako leto je tudi letos na prostoru med cerkvijo sv. Nikolaja in semeniščem tradicionalni božični sejem. Selmarji so postavili platnene šotore in njihove stojnice so dobro obložene z vsakovrstnim dobrotami in drugimi božičnimi predmeti. Največ se seveda prodajajo najrazličnejših jasilic vseh velikosti, Jezuščkov, pastičkov, ovč itd. Nekaj stojnic je naloženih z leseno robo: žilicami, valjarji, siti in. Neki selmar prodaja tudi različne knjige: za odrasle in mladino. Drugi spet same lesene ograje za jasilce, tretji same hlevčke; so pa tudi taki, ki prodajajo vsakovrstne predmete. Kupčija cvete menda kar zadovoljivo.

u— Poziv gospodinjstvom. Naprošeni smo za objavo: Socialno-gospodarski odbor za rejo prešičev v Ljubljani sporoča vsem svojim članom kakor tudi vsem drugim interesentom, da bo gojil okrog 3000 komadov perutnine, kokoši, gosi in druge zaradi produkcije jajc in mesa. Preskrbimo z jajci tudi druge gospodinjke v Ljubljani, ki nam bodo shranjevalne krompirjeve olupke in druge odpadke jedil, katere potrebuje odbor za prešičke. — Zaradi tega prosimo gospodinjke, da sporočijo svoj naslov v mlekarjo A. Jerman, Resljeva cesta 8, ki nam je pri prijaznosti prepustila svoje prostore. Istotam bomo v ponedeljek in torek dne 29. in 30. t. m.

teljev najvišjega poslanstva človeških idej in ne klaskov kot vzorov dovršene slovstvene vzgoje, marveč tiči dostikrat za navdušenjem za zgodovinsko gledališče banalno iskanje elegancije in zgolj vnjanja radovednost. Pisec poudarja, da bi obnavljanje zanimanja za klasične avtorje imelo pravi smisel šele tedaj, če bi ga spremljalo s takim duhom prežeto kulturno gibanje, a prav te globlje kulture nelostaja našemu gledališkemu svetu — ugotavlja Mezio. Takisto nimata tudi občinstvo vnetega zanimanja za probleme, ki so nekoč dobivali v gledališču svoj naravni izraz. Če tega ni, tedaj imajo take gledališke predstave zgolj dekorativno funkcijo.

Zgodovina italijanske žurnalistike. I. D. U. A. v Udine (Vidmu), ki izdaja znanstvene in tehnične knjige, je objavila nedavno prvo knjigo obsežno zasnovanega spisa »Giornalismo italiano«. Piše ga docent rimskemu univerze Francesco Fattorello. Prva knjiga obravnava celotno zgodovino italijanske žurnalistike od prvih začetkov do l. 1848.—49. Nadaljnji dve knjigi, ki ju piše pripravila, bosta zajeli zadnjih sto let bogatega razvoja italijanske tiska in novinarstva.

Nov življenjepis Dantega, G. Fanciullija »Dante« je izšel v Agnellijevi zbirki »Glorie nostre«.

Michele Barbi. V Firenzi sta izšli dve knjigi pokojnega kritika in dantologa Michela Barbija: »Problemi di critica« (druga serija) in »Con Dante e i suoi interpreti«. Medtem ko prinaša prva knjiga Barbijske književne kritike iz l. 1920.—1927., vsebuje druga njegove eseje, tičočee se novih komentarjev »Divine Comedie«. Italijanska strokovna kritika se zaustavlja posebno izčrpno pri drugi knjigi, ki pomeni tehten prispevek k dantološki literaturi in utegne zanimati vse, katerim je Dantega genialna pesnitev vzbudila več kakor samo površno pozornost.

delili našim 700 članom članske izkaznice za dobavo krvavice, in sicer onim, ki so plačali 5 lir vpisnine. Obenem se naprošajo one gospe, ki so obljubile staro posteljno perilo za naše služkinje, da jo prinesejo na isti naslov.

u— Nekaj nesreč. 30letna žena trafikanta z Zaloške ceste Ivana Juvanova se je hudo poparila s krompom po obrazu. 40letna žena poštnega služitelja Marija Stobova iz Rožne doline je padla po stopnicah in si zlomila levo. Na cesti je padla in se hudo potolkla po glavi 66letna cvilavka Ivana Pečnikova iz Ljubljane. Na dvorišču je padla in si zlomila desno 57letna šivilja v Jožefišču Marija Weisselova. Ponesrečenke so zdravljio v ljubljanski splošni bolnišnici.

Iz Tržaške pokrajine

Mladí fašisti priključeni topništvo protiletalske milice. V skladu z odredbo polovstva v Rimu, naj vse legije protiletalske topniške milice pritegnejo tudi Mladí fašiste, je tudi tržaška legija te dni sprejela prvi večji kontingent mladih soborcev.

V Trstu so umrli 69letni Ludovik Mozečič, 81letni Medard Šilih, 77letna Antonia Zoff, poročena Saksiša, 65letni Orest Čokkon, 79letna Josipina Sosič, vdova Carli, 59letni Ivan Gombar, 68letna Ivana Cokelj, vdova Cabas, 91letna Josipina Gorjan, 55letna Marija Galante, vdova Košan in 41letna Marija Rupel. Dne 20. decembra je bilo v Trstu 5 rojstev, 21 smrtnih primerov in pet porok.

Iz Novega mesta

u— Sprememba železniškega voznege reda. Na progi Novo mesto — Karlovac je bil z nedeljo ukinjen potniški vlak št. 9211 z odhodom iz Novega mesta ob 4.02 in prihodom v Karlovac ob 7.15 ter potniški vlak št. 9222 z odhodom iz Karlovca ob 20.10 in prihodom v Novo mesto ob 23.18. Na progi Novo mesto — Straža-Topolice pa je bil ukinjen mešani vlak št. 9536 z odhodom iz Novega mesta ob 14.40 in prihodom v Straža-Topolice ob 14.58 ter mešani vlak št. 9537 z odhodom iz Straže-Topolice ob 15.27 in prihodom v Novo mesto ob 15.45. Zaradi ukinitve mešanega vlaka št. 9536 se opozarjajo vsi ljubljanski potniki, da imajo iz Novega mesta ob popoldanskem vlaku zvezo v Straža-Topolice komaj ob 17.44 uri.

u— Oproščen. Pred sodnikom poedincem novomeškega okrogne sodišča s. o. s. Rezeljem se je zagovarjal 21letni kolarski pomočnik S. J. iz Kočevja, 13. junija je bilo ukradenemu mesarju Percu moško kolo znamke »Diamant« v vrednosti 1500 din čez tri mesece je oboževalec pripeljal kočevskemu mehaniku Cinkoletu v popravilo svoje kolo, na katerem je Cinkoletov pomočnik spoznal nekatere dele Percu ukradenega kolesa. Oboževalec se je zagovarjal, da je te dele kupil v Ribnici od neznanca, priče pa tudi niso mogle s popolno gotovostjo potrditi, da izvirajo ti deli zares od Percovega kolesa. Zato je sodnik po primernem nauku in opozorilu oprostil oboževalec, stroške postopka pa nosi državna blagajna.

u— Občinska seja. Danes, v torek ob 17.30. 10. javna seja novomeškega občinskega odbora. Na dnevnem redu je med drugim sklepanje o prehnovanju ulic, o odobritvi parcelacij, o izredni nagradi občinskim uslužbenecem za Božič in o prošnji Stavnice zadruge za stavbi les za dograditev stadiona.

u— Pohitite za nakupom knjig! Novomeška podružnica »Jutra« je prejela le omejeno naklado knjig mladinske knjižnice in romanov leposlovne knjižnice. Naročniki »Jutra«, »Slovenskega Naroda« in »Domovine«, ki imajo plačano naročnino vsaj do konca letošnjega leta, imajo 20 odst. popusta na vse te knjige. Ker je zaloga knjig le še picla, pohitite za nakupom!

u— Prijave za rentnino. Davčni zavezanec, ki se zavezan rentnino, naj vložijo v roku od 2 do 31. januarja pri novomeški davčni upravi prijave za rentnino za davčno leto 1942.

Z Gorenjskega

Na Gorenjskem bo prvo počestno pobjanje za zimsko pomoč v soboto in nedeljo, 3. in 4. januarja. Kranjski list, ki izhaja tudi v slovenščini, objavlja ob tej priliki daljši članek, v katerem razlaga nemško socialno skrbstvo. Pravi, da so se nekekrat tednov sem tudi na Gorenjskem pričele oskrbovalne akcije v okviru zimске pomoči. Vrednostni boni so bili razdeljeni med nekatere ubožne rodbine, da bi si lahko nakupile živil, oblek in kuriva. Po 1. januarju pa, obeta kranjski list, se bo ta oskrba v povečani meri udeleževala in se bo delovanje zimске pomoči na Gorenjskem pričelo. Zato pa se prebivalci tega ozemlja tudi opominjajo, naj radovoljno prispevajo in z dejanji dokažejo, da se hočejo čutiti kot del nemške narodne skupnosti in da hočejo po najboljši moči sodelovati za cilje nemške države.

Propagandno gradivo je potrebno. Tiskovni urad šefa civilne uprave na Bledu objavlja, da nujno potrebuje dobre fotografije pokrajin, ljudi pri delu, narodnih šeg in podobnega z zasedenega ozemlja na Gorenjskem in na Koroskem. Uporabne slike olinosno negativne obeta plačati.

Prvo šivalnico v radovljiškem okraju je uredila voditeljica oddelka za pomožno službo narodna socialistka Viktorija Luckmannova. Pozvala je radovljske žene, naj prihajajo v novo šivalnico po dvakrat na teden. Najprej so začele izdelovati velike mošnje za matere z velikimi številom tečajev. Med delom jim je voditeljica poročala, česa vsega se naučijo voditeljice takih tečajev v taborišču delovne službe v Rožu na Koroskem.

V Moravčah so nedavno imeli v šoli kmetijsko predavanje. Inž. Reichler iz Kamnika je učil kmete, kako je treba obdelovati zemljo, sejati in gnojiti, da bi bila žetev kar najbolj izdatna. Dajal je tudi navodila za živinorejo, mlekarstvo in gozdarstvo. — Ljudska šola in občinska pisarna sta prenovljeni. Oviniki med hišami so izravnani, ceste nekoliko razširjene. Moravčani imajo novo brzojavno zvezo z Vačami in Litijo.

V Kamniku so izročili nove članke izkaznice Koroske ljudske zveze. Govorili je okrajni vodja Just. Godba je igrala koroske. Izročenihi je bilo 400 novih izkaznic. Vpisniki pa je 570 članov.

Delavski zbori. V Mežici je bilo skleno delavstvo svinčenega rudnika. Okrožni vodja Dr. Pototschnigg je govoril o sedanjem stanju. Z istim govorom je nastopil tudi v Jerjavu. — V telovadnici v Crni je

bil prvi koroski večer. Pod vodstvom Pavla Faschingovega so dekleta izvajala koroske pesmi, plese in deklamacije. Tudi bramborci v Crni so priredili svoj večer s pesmijo in deklamacijami.

Iz Hrvatske

Razmišljanje Hrvata na poti skozi Beograd. Nedavno je potovalo hrvatsko odposlanstvo za sklenitev kulturnega sporazuma z Bolgarijo skozi Beograd. Ob tej priliki je napisal Franc Sulić svoje vtise. Takle piše v »Novi Hrvatski«: Kolikor smo imeli časa, smo mogli videti ostanke posledice srbske nespočetnosti aprila meseca t. l. Lahko se reče, da nobena prestolnica v Evropi ni imela tako revne preteklosti, tako naglega vzpona po svetovni vojni, tako pokvarjenih političnih krogov, tako nemogočih za-vojevalnih težnji, tako krevolentnih nasilnikov in prevarantov in tako trdodljivih sovražnikov nove pravdičnice Evrope kakor je to bil Beograd. Po porodu Češke Poljske, Francije in po strahotnih porazih Angležev in njihovih zaveznikov izzvati vojni proti nenremadljivi Hitlerjevi Nemčiji s tako razvratno in slabo opremljeno vojsko in revolucionarnim razpoloženjem Hrvatov in Macedoncev, je bilo v resnici največja megalomanija in samomor. Nesojeni general Simović in patriarh Gavrillo sta zmajala glavno hrvatski častili ta pa srbskemu narodu, ki ga je pobnila v srpnost. Niso hoteli vzeti na znanje, kaj hoče nova Evropa, kaj hoče Hrvati, Bolgari in Macedonci. Pijani razvratni slavi Kaimekčala in Soluna in Kosova, so mišlili da bodo volji zmajali nad tanki in zvedinoma Jugoslavijskega razširila meje na vse štiri strani sveta. Ta

Gradba dvotirnega mostu čez Krapino. Za 5. januarja je revnatejstvo državnih železnic v Zagrebu razpisalo natečaj a gradnjo mostnih glav novega dvotirnega mostu čez reko Krapino pri Zaprešiču.

Darovi za hrvatske vojske. Te dni so odposlali vsem borcem na vzhodno bojišče primerne božične darove. Zdjaj pošiljajo pakete tudi vojakom, ki se bore v domovini proti komunistom. Vsak paket bo vseboval poleg darila tudi božično razglednico z naslednjim besedilom: Dragi naš junaki! Tvoja hrvatska domovina kakor ves tvoj rod se te spominja in ti želiša srečen Božič in srečno Novo leto, proseč Boga, da te po zmagovalnem pohodu vidimo živega in zdravega v naši nezavisni državi Hrvatski in srečnega med svojimi rojaki.

ZNAMENJA

V tem ali onem romanu igra znamenje vlogo pri otroku, ki so ga starši izgubili. Majhnega fantička so izgubili, odraslega so spet našli. Znamenje za levo lopatico je razbilo zadnji dvom. Znamenja, rjava ali rdeča, velika ali razširjena kakor kos odeje po telesu ali obrazu, znamenja, ki celo zavzemajo polovico telesa, nimajo predvsem na sebi nič bolezenskega. Edino, kar je pri velikih znamenjih nevshečno, je to, da povzročajo nosilcu notranji nemir, dokler se ne postavi na višje stališče in se zavé, da ga znamenje prav nič ne kvari, če ima lepo dušo. Res, nekatera znamenja v poznejšem življenju povzročajo novotvorbe. Ali če pomislimo, kako zelo so znamenja razširjena, so taki primeri novotvorb pač le redki.

Ze ime znamenje ali materinsko znamenje nam kaže zvezo s postankom in s tem prepričanje, ki je med ljudstvom tako razširjeno, da so nanj navezane različne vraže. Znamenje prinese otrok na svet že pri porodu. Ta okolnost je še bolj podkrepila prepričanje ljudstva, da je znamenje v zvezi s tvorbo otroka v materinem telesu. Temu prepričanju pripisujejo nevedni ljudje, da se znamenja včasih dedujejo od matere na otroka. Tudi to vemo, da so znamenja kdaj pa kdaj na istem mestu in v isti obliki kakor pri enem izmed staršev. Poznamo mnogo primerov, kjer so take pojave našli oziroma opazili pri treh pokolenjih zapored. Darwin nam poroča o Lambertovi rodbini, ki je bila v 19. stoletju zelo znana v znanstvenih krogih. Pri njej je bilo znamenje razširjeno skoraj po vsem telesu, oziroma pretežno del telesa je bil pokrit z znamenjem, in to kar v treh pokolenjih. Za vzrok teh čudnih pojavov so imeli, da se je mati v času nosečnosti »zagledala«. Med ljudstvom je ostala vraža, da mati v blagoslovljenem stanju lahko prinese otroku nekaj hudega ali škodljivega, če vidi kaj grdega ali strašnega, če se prestraši in podobno. Je v teh rečeh nekaj malega resnice — toda kaj? Za otrokov razvoj, zlasti za njegovo duševno oblikovanje ni vsono, v kakem duševnem stanju je njegova mati, ko ga nosi. Ni vsono, kake misli jo obhajajo, kakš živčni pretresljaji jo tisti čas mučijo in kake hudi ali prijetni občutki in doživljaji prevzemajo njeno dušo in telo, ko je z otrokom za časa nosečnosti tako ozko vezana. Zato torej ne moremo gladko odkloniti mnenja, da dobro razpoloženje matere, upa polna in vesela volja, mir in notranje zalovilstvo v resnici koristijo tudi v telesu rastočemu otroku. Živčni in duševni pretresljaji torej niso nič drugačni po svojem učinku, kakor če mati dovaža svojemu otroku strupene snovi lastnega telesa, čigar kri je zastrupljena z nalezljivo boleznijo. Pravilno je stremiljenje, da gleda bodoča mati kaj lepega, da doživlja kaj veselega, da ima prijetne misli, mirne živce in ugodne ure in da ne živi v strahu in razburjenju. To je potrebno iz splošnih duševnih razlogov. Čisto drugače pa je, da domnevo, da se vtisi kar mehanično prenašajo na otroka. Take sodbe so napačne, to so čiste vraže in čenče. Ogledajmo si nekaj primerov:

Otrok ima na roki znamenje, ki je kakor brazgotina. Ljudstvo v svoji vraževernosti spravlja to obliko znamenja v zvezo s tem, češ da je nekaj mesecev pred porodom mater ugriznil pes prav na tistem mestu na roki, in zato da je na otroku ostalo snako znamenje brazgotine. Drug otrok je bil rojen z žarko podobnim, kakor ogenj rdečim znamenjem. To je navadno krvno znamenje. Ljudska vraža pa trdi, da je mati bila nekaj mesecev pred porodom priča požara neke hiše in da se ji je venomer sanjalo o tistem velikem požaru, po

Zivjo Poglavniki! Za dom spremni! Prodaja masti za Božič. Mestno načelstvo v Zagrebu objavlja v dnevnikih, da se od preteklega petka v vseh mesnicah deli na kupon št. 5 po četrtil kilograma masti na osebo. Gospodinjstva, ki imajo večjo zalogo masti kakor četrtil kilograma, ne smajo kupiti masti na kupon št. 5. Posebni ogradni prekrhovalec odedka bodo predodlovali no hiše zaloge masti. Vsaka količina, ki jo bodo našli na domovih, bo zaplenjena, če bodo gospodinjke kupile mast na kupon št. 5. Kder masti ne bo kupil, mu stare zaloge ne bodo odvzeli.

Omejitve avtomobilskega prometa. V zadnji številki Uradnega lista so objavili predpisi o omejitvi avtomobilskega prometa. Po njih smejo imeti ministrstva povprečno dva osebnega avtomobila; prav tako smejo imeti po dva avtomobila večje občinske uprave. Gospodarska podjetja, ki zaposlujejo 25 do 250 delavcev, imajo pravico do enega avtomobila, ona z več zaposlenimi delavci pa na dva osebnega avtomobila. Vsi ostali osebni vozovi bodo zadržani. Avtomobili ne smejo voziti hitreje kakor 50 km na uro. Na 5000 bebirovcev sme biti samo en taksi. Stalinski motorji, ki porabijo na mesec več kot 2000 kg surovega olja se morajo v teku šestih mesecev predati na podon z lesnim plinom ali kerozinom. Ukinitina je prodaja vseh vrst benzenških olj in njihovih destilatov pri privatnih trgovcih.

Nazadovanje gradbene delovnosti. Zadnja številka glasila državnega socialno-ekonomskega instituta objavila med drugim podatke o gradbeni delovnosti v Zagrebu. Meseca julija je bilo izdanih 30 gradbenih dovoljenj, avgusta 36, septembra pa samo 21. Vrednost novih stavb v juliju je bila ocenjena na 22 milijonov kun, v avgustu na 20 milijonov in v septembru na 10,5 milijona kun. V teh treh mesecih je bilo izdanih samo 9 dovoljenj za večnadstropne stavbe, za 39 enonadstropnih in za 11 priključnih hiš.

Poslanik dr. Berković je prispel v Bratislavo. Pretekli teden je odpotoval v Bratislavo izredni poslanik in polnomočni minister nezavisne države Hrvatske dr. Josip Berković. Te dni bo uročil predsedniku slovaške republike poverljive listine.

Odpustanje ustaške mladine na Slovaem. Ze nekaj dni je na potovanju po Slovaškem odposlanstvo ustaške mladine pod vodstvom prof. Orsaniča. Pretekli teden so obiskali Prešovo, Banskó Bistrico, Nitro, Moravsko Jano, Zlatne Moravice. Posod so bili sprejeti od predstavnikov vojaških in civilnih oblastev.

ljudskem mnenju naj bi bil učinek tem močnejši, če se mati v blagoslovljenem stanju prestraši in se pomotoma prime za trebuh. Iz prejšnjih časov imamo še letake o takih vražah in o takem razlaganju znamenj. Zlasti jih je zbiral Hollaender. V Kelmarinu imajo na primer tiskani list iz leta 1597. Neki otrok kaže na več mestih telesa izrastline iz kože, podobne gobam. Tako znamenja naj bi bila nastala zato, ker se je mati, ko je otroke nosila, prestrašila velikega petelina in se je iz neprevidnosti, ne misleč na posledice, pri tem prišla na več mestih z rokami za telo, nakoar so se na prav tistih krajih pojavila znamenja na otroku. Nadalje nam poročajo o nekem otroku, ki je imel zelo veliko znamenje — kar z luskinami. O tem primeru so pripovedovali sodobniki, da je mati zelo rada opazovala ob morju luskinaste ribe in druge luskinaste živalce in zato da je tudi otrok dobil luskinasto kožo. Take ljudske pravljice so tolikanj nesmiselne, da moramo z njimi obračunati.

Nikdo ne zanika in tega tudi nikdo ne more utajiti, da so razne reči prirojene in da se tudi dedujejo. Toda taki pojavi z ljudskimi razlagami so brez smisla. Spominimo se samo prve svetovne vojne, ko niti največje pomanjkljivosti v prehrani mater niso ovirale razvoja otrok, niti niso zmanjšale povprečne porodne teže. Zatorej je brez podlage tudi prepričanje, da nastanejo znamenja — naj že bodo majhna ali velika — zaradi duševnih pretresljajev matere, zaradi prestrašanja, zaradi strahu in podobnih reči. Prav tako je vražasta ljudska govorica izrazila sodbo, da iz istih vzrokov nastanejo zajčja usta (preklana ustnica), volčje žrelo in podobne nevshečnosti. Vse to je neutemeljeno. Vraže pač v človeških možganih kombinirajo marsikaj, kar je čisto brez smisla. Govorice, da je znamenje nastalo, ker se je mati prestrašila, se nanašajo skoraj vedno na zadnje mesece nosečnosti. Ze to nam dokazuje, kako nesmiselno je dokazovanje o »zagledanju«. Zakaj? Koža otrokova je že ustvarjena davno poprej, torej je že gotovo on tistem času, ob katerem naj bi bila nastala poškodba na njej, znamenje. Če bi bilo »zagledanje« resnično, bi se morala koža spremeniti ali pa bi se moralo znamenje naknadno izprejeti z že gotovo kožo. Za ta način razlage ni nobene anatomske podlage. Motnja v razvoju, ki povzroči nastanek znamenja in drugih podobnih pojavov, se zgodi čisto na začetku otrokovega razvoja. Najbrž jo moramo iskati v izredni tvorbi semenske celice. Sicer so pa to samo domneve. Znamenje — znanstveno imenovano »nevus« — puštimu pri starejših ljudeh na miru, ker če preveč brskamo po njem, lahko nastane novotvorba. Tudi pri dojenčkih ne odstranjujemo znamenja, če ne raste. Potrpimo, dokler je le mogoče, da bo dojenec starejši. Na vsak način se mora odpravljati znamenja izvršiti pod zdravniškim nadzorom. Odstranjuje se z operacijo ali z ogljikovo kislino, z elektroizlo, radijem in na podobne načine, kakor pač določi zdravnik, da mine znamenje brez posledic. Tako je torej z znamenji, ki so ali razširjenje krvnih žilic v koži ali pa prekomerni nabor barvila.

Dr. D—4.

V MODERNIH HIAH

— Ali ima vaša hiš tudi tako temne lase, kakor vi, gospa? — Je vprašala znanaka gospe Dretova

